

VLADA CRNE GORE
Biro za operativnu koordinaciju
Nacionalni operativni tim

PREDLOG

STRATEGIJA
PREVENCIJE I SUZBIJANJA RADIKALIZACIJE I NASILNOG
EKSTREMIZMA ZA PERIOD 2020-2024. GODINA, S AKCIONIM PLANOM
ZA 2020. GODINU

Povećana otpornost društva, bolji odgovor institucija i snažnija međunarodna pozicija Crne Gore u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma

Podgorica, januar 2020. godine

SADRŽAJ

Uvod	3
Analiza stanja	6
Strateški i operativni ciljevi sa pratećim indikatorima uspjeha.....	11
Ključne aktivnosti za sprovođenje operativnih ciljeva.....	12
Opis aktivnosti nadležnih organa i tijela za praćenje sprovođenja.....	13
Način izvještavanja i evaluacije.....	15
Prateći akcioni plan s procjenom troškova.....	18
Informacija za javnost o ciljevima i očekivanim učincima strategije u skladu sa Komunikacionom strategijom Vlade Crne Gore.....	32

Nasilni ekstremizam i terorizam, prepoznati su u Strategiji nacionalne bezbjednosti kao metode ostvarivanja političkih i drugih ciljeva koje direktno podrivaju vitalne i strategijske interese države, a odgovor Crne Gore na ove fenomene zasnivaće se na jačanju nacionalnih kapaciteta, koordinaciji aktivnosti svih subjekata unutar države i jačanju međunarodne saradnje u borbi protiv ovih izazova.¹ Osim navedenog krovnog strateškog dokumenta za oblast bezbjednosti, u kojem je definisano da će Crna Gora preduzeti sve dostupne proaktivne mjere i aktivnosti borbe protiv terorizma na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, uključujući i mjere za sprečavanje radikalizacije, regrutovanja i finansiranja terorizma², radikalizam i nasilni ekstremizam prepoznati su kao dio spektra regionalnih i globalnih bezbjednosni rizika, izazova i prijetnji i u Strategiji odbrane Crne Gore³. Takođe, pitanje prevencije terorizma tretirano je i Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, a određeni aspekti ovog fenomena našli su svoje mjesto i u Strategiji sajber bezbjednosti Crne Gore, posebno u okviru strateškog cilja 7 “Partnerstvo javnog i privatnog sektora”.

Fenomen nasilnog ekstremizma i radikalizma tretiran je Strategijom suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018. godine, sa pratećim akcionim planom, nakon čega je donijet Prelazni Akcioni plan za 2019. godinu. Sprovođenje strateških dokumenata povjereno je Nacionalnom

operativnom timu za implementaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma, koji je zadužen „za realizaciju zadataka koji zahtijevaju operativno usklađivanje aktivnosti”⁴ na ovom planu (u daljem tekstu: NOT). Jedan od zadataka NOT-a je i priprema novih strateških dokumenata, što je upravo predviđeno Prelaznim akcionim planom za 2019. godinu, a riječ je o pripremi nove strategije prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma za period 2020-2024. i akcionog/ih plana/ova.

Strategija se zasniva na smjernicama i rezolucijama Ujedinjenih nacija, na Konačnom izvještaju Grupe eksperata EU Komisije na visokom nivou za radikalizaciju (maj 2018.)⁵, na relevantnim Saopštenjima Evropske komisije u vezi sa prevencijom i suzbijanjem radikalizacije i nasilnog ekstremizma⁶, kao i na politikama EU za

⁴ Zakon o osnovama obavještajno bezbjednosnog sektora Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 28/14), član 17 alineja 4

⁵https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20180613_final-report-radicalisation.pdf

⁶ Ovdje se posebno misli na sljedeće:

- **Strategija EU za borbu protiv terorizma**, (30.11.2005)

- <https://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2014469%202005%20REV%204>

- **Saopštenje Evropske komisije o prevenciji radikalizacije koja vodi u terorizam i nasilni ekstremizam: Jačanje odgovora EU** (15.1.2014.) -

https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/crisis-and-terrorism/radicalisation/docs/communication_on_preventing_radicalisation_and_violence_promoting_extremism_201301_en.pdf

-**Saopštenje Evropske komisije o podršci prevenciji radikalizacije koja vodi u nasilni ekstremizam** (14.6.2016.)

¹ Strategija nacionalne bezbjednosti Crne Gore, str. 8 i 13

² Strategija nacionalne bezbjednosti Crne Gore, str. 13

³ Strategija odbrane Crne Gore, str. 5

ove oblasti, prioritetima Evropske unije i regionalnim prioritetima u okviru Procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi, kao i na rješeljima razvijenim pod okriljem Globalnog foruma za borbu protiv terorizma, Mreže EU za podizanje svijesti o radikalizaciji i EU Evropske mreže za strateške komunikacije (European Strategic Communications Network- ESCN). U pripremi su uzete u obzir i odluke, programi i smjernice Savjeta Evrope i OEBS-a.

Prepoznata je važna uloga Ujedinjenih nacija u međunarodnim naporima za suzbijanje nasilnog ekstremizma, kao i SB UN Rezolucija 2242 (2015) o potrebi jače posvećenosti država članica pitanjima žena, mira i bezbjednosti, borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma. Imajući u vidu posebno značaj prevencije u suzbijanju nasilnog ekstremizma, u okviru Ujedinjenih nacija, prevencija nasilnog ekstremizma ocjenjuje se kao posvećenost i obaveza u skladu sa principima i vrijednostima Povelje UN, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i drugim međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima. U cilju održivosti i efikasnosti, sva zakonska regulativa, politike, strategije i usvojene prakse za prevenciju nasilnog ekstremizma treba da budu u potpunosti usklađene sa principima poštovana ljudskih prava i vladavine prava. Generalna skupština i Savjet bezbjednosti UN su kroz svoje odluke konstatovali da je nasilni ekstremizam dostigao nivo sofisticirane prijetnje koja, pored mjera iz nadležnosti policijskih, vojnih i bezbjednosnih snaga, zahtijeva sinhronizovane aktivnosti usmjerene na ekonomski razvoj, dobro upravljanje, ljudska prava i humanitarna pitanja. Kao pokretači nasilnog ekstremizma se izdvajaju nedostatak socio-ekonomskih mogućnosti,

---

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/COM-2016-379-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

marginalizacija i diskriminacija, povreda ljudskih prava i vladavine prava, neriješeni konflikti i radikalizacija u zatvorima, dok se za sam proces radikalizacije ističu individualne karakteristike i motivacija, kolektivna nepravda i viktimizacija, zloupotreba vjerovanja, političke ekstremističke ideologije, etničke i kulturne tenzije. Na toj liniji, UN preporučuje da na planu prevencije treba da se preduzmu aktivnosti usmjerene na dijalog i prevenciju konflikta, jačanje dobre uprave, ljudskih prava i vladavine prava, uključivanje lokalnih zajednica, osnaživanje mladih, rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena, obrazovanje, razvoj vještina i olakšavanje zapošljavanja, strateške komunikacije, podizanje svijesti po pitanju upotrebe interneta i socijalnih medija.

Kada je riječ o Evropskoj uniji, Strategija je usklađena sa „Zajedničkim akcionim planom za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan“⁷, potpisanim 5. oktobra 2018. godine u Tirani, kojim se definišu zajednički ciljevi koje treba da sprovodi Zapadni Balkan uz podršku Evropske unije. Glavni ciljevi navedeni u Zajedničkom akcionom planu odnose se na: Čvrst okvir za suzbijanje terorizma i prevenciju/suzbijanje nasilnog ekstremizma; Efikasnu prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma; Efikasnu razmjenu informacija i operativnu saradnju; Izgradnju kapaciteta za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma; Jačanje zaštite građana i infrastrukture.

Strategija je komplementarna i strogo povezana sa ciljevima i aktivnostima predviđenim u „Dogovoru o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan između Evropske komisije i nadležnih organa Crne

---

⁷https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

Gore“, potpisanog u Skoplju 19. novembra 2019.

Donošenje nove strategije predviđeno je Programom pristupanja Crne Gore EU-u 2019-2020 za I kvartal 2020⁸. godine a u skladu je sa Srednjoročnim programom rada Vlade za period 2018-2020.⁹

Komitet ministara Savjeta Evrope je 2015. usvojio Akcioni plan za borbu protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu (2015-2017), a aktivnosti u navedenoj oblasti se nastavljaju, s akcentom na jačanje međunarodnog pravnog i operativnog okvira protiv terorizma i nasilnog ekstremizma i prevenciju radikalizacije kroz obrazovanje i borbu protiv diskriminacije i govora mržnje. Ministarski savjet OEBS-a je, decembra 2015, usvojio Deklaraciju o prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu, bazirajući se na relevantnim odlukama OEBS-a iz oblasti borbe protiv terorizma i Deklaracije o ulozi OEBS-a u borbi protiv fenomena stranih boraca, u kontekstu implementacije SB UN rezolucija 2170 (2014) i 2178 (2014).

Strategija postavlja sljedeći cilj:

Povećana otpornost društva, bolji odgovor institucija i snažnija međunarodna pozicija Crne Gore u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma

---

⁸ Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, 1. Planovi i potrebe, 1.1. Strateški okvir, D) Borba protiv terorizma, 12. Strategija za borbu protiv nasilnog ekstremizma 2020-2023, str. 129

⁹ Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore, Prioritet 2 „Crna Gora - država vladavine prava i dobre uprave“

ANALIZA STANJA

Različiti oblici nasilnog ekstremizma i radikalizacije su globalne pojave kojima se svako društvo mora aktivno i odlučno suprotstavljati na lokalnom, državnom, regionalnom i međudržavnom nivou. Region Zapadnog Balkana je jedno od najosjetljivih područja, imajući u vidu negativno nasljeđe iz ratova sa kraja 20. vijeka, preplijetanje različitih interesa i uticaja, ali i rizike od polarizacije u društvu. Različiti oblici govora mržnje na internetu i van njega koji se mogu registrovati u Crnoj Gori, kao i konkretni izrazi etno-nacionalističke radikalizacije, razlog su za potrebu za sveobuhvatnim pristupom vezano za ove negativne fenomene.

Crna Gora, u odnosu na druge zemlje u regionu, opisana je u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2019. kao “marginalno pogođena fenomenom radikalizacije i stranih boraca do sada“.

Ipak, u periodu od oktobra 2012. godine do kraja 2018. godine, u Siriju su otputovala 23 punoljetna crnogorska državljanina (18 muškaraca i pet žena), zajedno sa troje djece. U Siriji je poginulo šest muškaraca; tri muškarca, četiri žene i dvoje djece su ostali na teritoriji pod kontrolom ISIL-a, dok je jedan muškarac pritvoren u Turskoj; osam muškaraca, jedna žena i jedno dijete se vratilo u Crnu Goru. Od novembra 2015. godine, nema registrovanih odlazaka crnogorskih državljanina u Siriju. U Istočnoj Ukrajini je, od 2014. godine boravilo pet punoljetnih crnogorskih državljanina i svi su se vratili u Crnu Goru. Od ukupnog broja “stranih boraca”, u Višem sudu u Podgorici vođena su dva krivična postupka, zbog krivičnog djela učestvovanje u stranim oružanim formacijama iz čl 449b Krivičnog zakonika

Crne Gore¹⁰: jedno lice oglašeno je krivim zbog učešća u stranim oružanim formacijama u Istočnoj Ukrajini i osuđeno na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, odnosno na tri godine i pet mjeseci zbog drugih krivičnih djela u sticaju sa krivičnim djelom učestvovanje u stranim oružanim formacijama, dok je drugo lice oglašeno krivim zbog učestvovanja u stranim oružanim formacijama u Siriji i osuđeno na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci. Za oba lica je pripremljen i realizovan

---

¹⁰ (1) Ko protivno zakonu, drugim propisima ili pravilima međunarodnog prava vrbuje, regrutuje, priprema, organizuje, rukovodi, prevozi ili organizuje prevoz ili obučava pojedinca ili grupu ljudi u namjeri njihovog pridruživanja ili učestvovanja u stranim oružanim formacijama koje djeluju izvan Crne Gore, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

(2) Ko protivno zakonu, drugim propisima ili pravilima međunarodnog prava otpuše radi pridruživanja ili učestvovanja, pridruži se ili učestvuje u stranoj oružanoj formaciji koja djeluje izvan Crne Gore, pojedinačno ili u organizovanim grupama, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko neposredno ili preko trećeg lica nudi, daje, obezbjeđuje, traži, prikuplja ili prikriva finansijska sredstva, fondove, materijalna sredstva ili opremu koja je u cjelini ili djelimično namijenjena za izvršenje djela iz st. 1 i 2 ovog člana, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Ko javno poziva druge na izvršenje djela iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(5) Lice iz st. 1 do 4 ovog člana, koje otkrivanjem pojedinca ili grupe spriječi izvršenje krivičnog djela, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine, a može se i osloboditi od kazne.

(6) Stranom oružanom formacijom, u smislu ovog člana, smatra se teroristička organizacija, strana vojska ili policija, strana paravojsna formacija ili parapolicijska formacija osnovana protivno zakonu, drugim propisima ili pravilima međunarodnog prava.

individualni program tretmana, koji je prilagođen njihovoj ličnosti i faktorima rizika. Oba lica su odslužila dosuđenu kaznu i puštena su na slobodu.

Međutim, krivično-pravna represija nije dovoljna u suzbijanju nasilnog ekstremizma. Kao nosioci ove prijetnje, prepoznate su i druge kategorije lica, koja ne mogu biti podložna represivnim mjerama. Riječ je o radikalizovanim licima koja svoj ekstremizam nijesu ispoljila odlaskom na strana ratišta, već bi mogla da izvrše nasilne akte u Crnoj Gori ili drugim državama.

U procesu sprovođenja Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018, Uprava policije pripremila je Procjenu prijetnje od nasilnog ekstremizma, prema kojoj u Crnoj Gori ne postoji rizik od nasilnog ekstremizma većeg obima, kojim bi mogla biti ozbiljno ugrožena ljudska prava građana Crne Gore, ali je svakako riječ o prijetnji kojom se nadležni organi moraju baviti na nivou prevencije, na koju treba staviti težište strateškog pristupa.

Takođe, istraživanje sprovedeno za potrebe NOT-a o pokretačima radikalizacije i nasilnog ekstremizma u Crnoj Gori¹¹, pokazalo je da, uzimajući u obzir činjenicu da odlasci na strana ratišta nijesu zabilježeni od kraja 2015 godine, pažnju treba usmjeriti na dodatnu prevenciju i sprečavanje dalje pojave ovog i sličnih fenomena u budućnosti, i naglašava se potreba za angažovanjem „društva u cjelini“, odnosno primjenom sveobuhvatnog i integrisanog društvenog odgovora zasnovanog na partnerstvu između institucija, organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica, akademske zajednice i medija. Ističe se potreba za osnaživanjem navedenih aktera kako bi se povećala sposobnost ranog otkrivanja i prepoznavanja ove pojave u cilju pravovremenog suzbijanja. Sa druge strane, kada je riječ o povratnicima, pažnju treba usmjeriti na proces deradikalizacije,

rehabilitacije i reintegracije pojedinaca u društvo, uz pažnju koju treba posvetiti i članovima njihovih porodica koji su bili sa njima na stranom ratištu, kao i sa porodicama čiji su članovi poginuli na ratištu ili se vode kao nestali.

Kao pokretači radikalizacije, u navedenom istraživanju prepoznati su sljedeći faktori:

---

¹¹ Forum MNE i De Facto Consultancy, 2018

Strukturalni	Individualni	Omogućavajući
Demografija (pol, tip naselja u kojem osoba živi, nivo obrazovanja, status zaposlenosti, nivo prihoda i obrazovanja) Politička dešavanja na globalnom i regionalnom nivou Nejednakost, nepravda i kršenje ljudskih prava Korupcija i nekažnjivost elita Zanemarivanje lokalne sredine u kojoj osoba živi od strane centralne vlasti	Odbijanje i odbacivanje rastuće raznolikosti u društvu, Uticaj vjere Socijalna isključenost Želja za pripadnošću određenoj grupi i postizanjem statusa u toj grupi Nezadovoljstvo i frustracija usljed neispunjenja društvenih i ekonomskih potreba Želja za sticanjem finansijske koristi	Pristup radikalizovanim zajednicama putem društvenih mreža i Olakšan pristup oružju ili drugim relevantnim oruđima

Od navedenih faktora, socijalna isključenost pojedinca se percipira kao veoma plodno tle za razvoj radikalnih ideja. Najčešće je riječ o pojedincima koji se nalaze na određenim marginama u društvu ili potiču iz jako siromašnih, egzistencijalno ugroženih porodica. Kada se na sve to doda i veoma nisko obrazovanje, kao i zdravstveni problemi, vrlo često dobijamo situaciju u kojoj osobe traže bijeg od svakodnevnog života te formiraju zatvorene krugove, sačinjene od onih koji se nalaze u istoj situaciji. Povratnike sa stranih ratišta vrlo često karakterišu kriminalna istorija ili zavisnost od droge, kao i disfunkcionalne porodice ili život na margini društva.

Neodvojiv od socijalnog je i ekonomski uticaj. Usljed nemogućnosti pronalaska zaposlenja i ostvarenja nekih osnovnih materijalnih potreba, osobe se nerijetko osjećaju nezadovoljno i uplašeno za svoju budućnost. Ovakvi pojedinci koji su u potrazi za izlazom iz date situacije podložniji su uticaju raznih radikalnih ekstremnih ideologija i njihovoj manipulaciji. Sam proces radikalizacije dominantno se odvija putem interneta i povezivanjem sa osobama sličnih uvjerenja.

Žrtve nasilnog ekstremizma trebaju posvećen pristup, kako bi na efikasan način prošli kroz proces oporavka, ali i predstavljali koristan input u prevenciji. Neadekvatan pristup ovim licima za posljedicu može da ima potencijalne počinioce nasilnih akata.

Imajući u vidu kompleksnost ove pojave, formiran je strukturiran institucionalni okvir: NOT, koji čine predstavnici 22 subjekta, podijeljen je u nekoliko RAN grupa: RAN 1 za komunikaciju i narative; RAN 2 za obrazovanje i mlade; RAN 3 za lokalne zajednice; RAN 4 za zdravstvo i socijalnu zaštitu; RAN 5 za policiju i druge organe za sprovođenje zakona; RAN 6 za zatvore i uslovne kazne; RAN 7 za izlazne strategije. U okviru NOT-a formiran je Tim za pomoć i zaštitu.

Nacionalni koordinator je član Regionalne mreže nacionalnih P-CVE koordinatora sa Zapadnog Balkana (Regional Network of the National P-CVE Coordinators-RNNC), a Crna Gora je 2018. godine bila domaćin drugog sastanka ove Mreže. Pet opština Crne Gore postale su članice globalne Mreže jakih opština (*Strong Cities Network*). Pokrenut je online hub

organizacija civilnog društva iz regiona. Uspostavljena je bilateralna komunikacija i saradnja sa državama Zapadnog Balkana koje su najviše pogođene fenomenom radikalizma i nasilnog ekstremizma.

Paralelno, realizovane su obuke na temu bezbjednosne kulture u državnoj administraciji, bezbjednog korišćenja interneta, informacione bezbjednosti i zaštite podataka. Tako su u periodu 2016 - 2018. godina seminar pohađala 333 državna službenika. Obučavanje službenika nadležnih institucija, u odnosu na teme ranog prepoznavanja, prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kao i srodnih tema i pojava odvija se u kontinuitetu, u zemlji i inostranstvu.

NOT je pokrenuo saradnju sa operatorima elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, kako bi se pripremile procedure i efikasno sprovodila politika zaustavljanja širenja ekstremističkih sadržaja putem interneta. U tom pravcu, imenovane su i kontakt osobe ispred nacionalnih internet provajdera, a analizirane su i zakonske i tehničke mogućnosti i kapaciteti svih relevantnih subjekata u uklanjanju internet sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam.

Pored institucionalnog okvira za suzbijanje nasilnog ekstremizma u vidu NOT-a, u saradnji sa civilnim društvom¹² pokrenuta je „**Nacionalna platforma za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu**“, koja okuplja predstavnike nadležnih državnih institucija, lokalnih samouprava, medija, političkih partija, nevladinih udruženja, vjerskih zajednica, akademske zajednice i pojedinaca koji mogu doprinijeti suprotstavljanju ovim pojavama. Platforma ima za cilj i da omogući bolje razumijevanje značaja ovog procesa i da, kroz otvoren dijalog, pojašni i preciznije definiše način na koji različiti segmenti društva mogu dati

¹² Centar za demokratsku tranziciju

doprinos borbi protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije.

Dokument Nacionalna platforma usvojen je na konferenciji pod sloganom „**Zajedno protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu**“, koja je održana 14. decembra 2018. godine, rezultat je zajedničkog rada i napora NOT-a, MUP-a i CDT-a, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori. Crna Gora je jedina država u regionu koja ima ovakav dokument.

Između ostalog, Platforma:

- je odraz potrebe da se kreira i podržava okruženje za širenje razumijevanja i promovisanje principa građanske države. Ona će se sastajati jednom godišnje dok će njeni akteri, između sastanaka, na različite načine doprinostiti suzbijanju ovih pojava;

- treba da, pod sloganom „Zajedno protiv nasilnog ekstremizma“, objedini predstavnike/ce nadležnih državnih institucija, lokalnih samouprava, medija, političkih partija, nevladinih udruženja, vjerskih zajednica, akademske zajednice i pojedinaca i pojedinki koji mogu doprinijeti suprotstavljanju ovim pojavama.

- ima za cilj i da omogući bolje razumijevanje značaja ovog procesa i da, kroz otvoren dijalog, pojašni i preciznije definiše način na koji različiti segmenti društva mogu dati doprinos borbi protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije;

- je osnova za formiranje Nacionalne RAN mreže koja će proširiti svoje djelovanje sa državnog i na lokalni nivo i uključiti subjekte iz svih slojeva društva koji mogu da doprinose suzbijanju nasilnog ekstremizma.¹³

¹³ <https://www.cdtmn.org/eu/eu-analize/nacionalna-platforma-za-suzbijanje-nasilnog-ekstremizma-i-radikalizacije-koji-vode-ka-terorizmu/>

Osim predstavljenih aktivnosti i rezultata, u procesu sprovođenja Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018. NOT je pripremio i objavio priručnik “Odgovori na 19 najčešće postavljanih pitanja o nasilnom ekstremizmu” i prilagodio potrebama crnogorskih subjekata sljedeće priručnike: „Kako uspostaviti multi-agencijsku strukturu koja će obuhvatiti zdravstveni sektor i sektor socijalne zaštite”, ”Uloga policijskih službenika u suočavanju sa džihadistima povratnicima”, “Strani borci povratnici i izazov reintegracije” “Priručnik za nastavnike o prevenciji nasilnog ekstremizma”, kao i “Indikatori mobilizacije”.

STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI
sa pratećim indikatorima učinka

<i>SC: Povećana otpornost društva, bolji odgovor institucija i snažnija međunarodna pozicija Crne Gore u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma</i>	INDIKATORI UČINKA
<i>OC 1: Povećanje otpornosti crnogorskog društva na radikalizam i nasilni ekstremizam</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećana informisanost građana, povećana otpornost i rašireni kontra/alternativni narativi nasilnom ekstremizmu ➤ Smanjen kvantitet i kvalitet nasilno-ekstremistički internet sadržaja. ➤ Deradikalizovani povratnici i članovi njihovih porodica
<i>OC 2: Jačanje kapaciteta crnogorskih institucija i drugih subjekata za borbu protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma i jačanje mehanizama njihove saradnje i koordinacije</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ostvarena sinergija između crnogorskih institucija i drugih subjekata na planu borbe protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma ➤ Povećana efikasnost i koordinacija između centralnog i lokalnog nivoa (NOT-a i lokalnih timova) ➤ Unaprijeđena ekspertiza u crnogorskim institucijama i drugim subjektima za prepoznavanje, prevenciju i suzbijanje radikalizma i nasilnog ekstremizma
<i>OC 3: Unaprijeđenje mehanizama međunarodne saradnje na planu borbe protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećan broj inicijativa i sastanaka na regionalnom nivou ➤ Intenzivirana saradnja crnogorskog nacionalnog koordinatora i članova NOT-a sa kolegama iz Regiona ➤ Povećan broj inicijativa i sastanaka na regionalnom nivou po uzoru na EU mrežu za svjesnost o radikalizaciji

KLJUČNE AKTIVNOSTI ZA SPROVOĐENJE OPERATIVNIH CILJEVA

OC 1: Povećanje otpornosti crnogorskog društva na radikalizam i nasilni ekstremizam

Riječ je o ključnom operativnom cilju, u okviru kojeg su, u dosadašnjem sprovođenju starteških dokumenata, realizovane i započete konkretne aktivnosti, a koje u daljem procesu suzbijanja nasilnog ekstremizma treba da budu usmjerena na prepoznate pokretače radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kao i preveniranje mogućih štetnih posljedica po građane i crnogorsko društvo u cjelini. Za ranjive grupe i pojedince neophodni su programi koji su njima namijenjeni i potrebno je nastaviti sa sprovođenjem koordiniranih kampanja u javnosti, sa snažnom afirmacijom kontra/alternativnih-narativa radikalizaciji i nasilnom ekstremizmu, sa posebnom pažnjom usmjerenom na mlade, a u sinergiji državnih institucija, civilnog društva, medija, vjerskih zajednica i akademske zajednice, kroz pristup „uključenost cijele zajednice“.

OC 2: Jačanje kapaciteta crnogorskih institucija i drugih subjekata za borbu protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma i jačanje mehanizama njihove saradnje i koordinacije

U okviru ovog operativnog cilja potrebno je sprovesti obuke i specijalizaciju među first-liner-ima, koordinacija sa nacionalnog nivoa treba da ima uticaja i na lokalni nivo, i potrebno je propisati procedure za postupanje u konkretnim slučajevima prepoznavanja radikalizacije ili ispoljavanja nasilnog ekstremizma. Sprovođenje obuka i specijalizacije u

Na osnovu analize zakonskih i tehničkih mogućnosti i kapaciteta svih relevantnih subjekata u uklanjanju sa interneta sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam, potrebno je definisati normativni okvir i prepoznati nadležne subjekte, njihova prava i obaveze u prijavljivanju, i uklanjanju nasilno-ekstremističkih sadržaja na internetu. Potrebno je dalje jačanje uloge timova za upravljanje incidentnim situacijama na internetu (CIRT timovi) i operatera elektronskih komunikacija u suočavanju sa ekstremističkom propagandom na internetu.

Iako su individualni programi pripremljeni i sprovedeni u samo dva slučaja osuđenih za krivično djelo učestvovanje u stranim oružanim formacijama, potrebno je pripremiti zatvorske i profesionalne kapacitete u cilju spremnosti za slučaj povećanja broja lica na koja je potrebno primijeniti ove programe.

Takođe, posebnu pažnju treba posvetiti povratnicima i njihovim porodicama od strane socijalnih i drugih službi, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou.

institucijama koje potpadaju pod kategoriju first-liner-a nameće se kao jedan od prioriteta. Riječ je o licima koja u svakodnevnom kontaktu dolaze u priliku da se susretnu sa znacima radikalizacije i nasilnog ekstremizma. Posebne obuke i specijalizaciju potrebno je sprovesti u Upravi policije, za koncept „policija u zajednici“, u drugim organima za sprovođenje zakona, kao i kod zaposlenih u centrima za socijalni rad, zdravstvenim i obrazovnim ustanovama.

Potrebno je intenzivirati saradnju koja je ostvarena kroz rad NOT-a i njegovih RAN grupa.

Koordinaciju na lokalnom nivou potrebno je obezbijediti kroz formiranje lokalnih operativnih timova, definisanje pravila njihovog postupanja u konkretnih slučajevima, kao i njihovog odnosa sa NOT-om i Timom za pomoć i zaštitu.

OC 3: Unaprjeđenje mehanizama međunarodne saradnje na planu borbe protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma

Osim praćenja političko-pravnih trendova u međunarodnoj zajednici na planu suzbijanja radikalizma i nasilnog ekstremizma, u periodu 2020-2024. potrebno je unaprijediti bilateralnu i multilateralnu saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana, kao i komunikaciju i razmjenu iskustava i praksi između eksperata za borbu protiv nasilnog ekstremizma po uzoru na EU mrežu za

svjesnost o radikalizaciji (EU Radicalisation Awareness Network).

Bilateralnu saradnju potrebno je unaprijediti sa zemljama okruženja u kojima postoje dobre prakse i iskustvo u borbi protiv ovih pojava.

Multilateralnu saradnju na nivou Zapadnog Balkana potrebno je unaprijediti inicijativnošću Crne Gore u okviru Regionalne mreže nacionalnih P-CVE koordinatora, Integrisanog upravljanja unutrašnjom bezbjednošću (IISG), Savjeta za regionalnu saradnju (RCC), kao i kroz saradnju između eksperata RAN mreža po uzoru na EU mrežu za svjesnost o radikalizaciji (EU Radicalisation Awareness Network), pri čemu bi Crna Gora nastavila da bude dobar domaćin termatskih sastanaka i inicijativa u okviru ovih mreža.

OPIS AKTIVNOSTI NADLEŽNIH ORGANA I TIJELA ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA

NOT je obrazovan „za realizaciju zadataka koji zahtijevaju operativno usklađivanje aktivnosti”¹⁴ na planu suzbijanja nasilnog ekstremizma. NOT čine predstavnici 22 subjekta, među kojima su:

- ministarstva: unutrašnjih poslova, pravde, odbrane, vanjskih poslova, prosvjete, za ljudska i manjinska prava, sporta, rada i socijalnog staranja, javne uprave i zdravlja;

- Vrhovno državno tužilaštvo i Vrhovni sud;
- Agencija za nacionalnu bezbjednost; Uprava policije i UIKS;
- Policijska akademija;
- Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost;
- Zajednica opština Crne Gore i
- nevladine organizacije Centar za demokratsku tranziciju i Forum mladih MNE.

¹⁴ Zakon o osnovama obavještajno bezbjednosnog sektora Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 28/14), član 17 alineja 4

Zadaci NOT-a su: rukovođenje, koordinacija i praćenje aktivnosti na

operativnom nivou organa državne uprave i drugih nadležnih institucija za realizaciju obaveza iz Akcionog plana za implementaciju Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma; uspostavljanje komunikacije sa ostalim ministarstvima, organima državne uprave, drugim institucijama, nevladinim organizacijama, u cilju sveobuhvatne realizacije Akcionog plana; izrada izvještaja o realizaciji mjera iz akcionog plana; polugodišnje podnošenje izvještaja o radu Birou za operativnu koordinaciju o realizovanim aktivnostima / mjerama, uz ocjenu stanja i davanje predloga za unaprjeđenje stanja, dalje mjere i aktivnosti; podnošenje godišnjih izvještaja Vladi; vršenje drugih poslova u cilju koordinacije i usmjeravanja aktivnosti na planu sprovođenja akcionog plana, kao i priprema novih stateških dokumenata.

NOT može, radi efikasnijeg obavljanja pojedinih zadataka iz svoje nadležnosti, angažovati eksperte iz oblasti borbe protiv nasilnog ekstremizma, a sastancima NOT-a, po potrebi, mogu prisustvovati predstavnici drugih državnih organa i organa državne uprave.

Redovni sastanci NOT-a održavaju se najmanje jednom u dva mjeseca.

Administrativno-tehničke poslove za njegov rad obavlja Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Kao što je navedeno u "Nacionalnoj platformi za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu".

- **Nadležni državni organi**, kroz sprovođenje strateških dokumenata i pripadajućih akcionih planova, imaju ključnu odgovornost na ovom polju. Ovo, prije svega, podrazumijeva fokus na rano **prepoznavanje i blagovremenu reakciju**, vodeći računa da ne dođe do prerane kriminalizacije pojedinaca i da primjena zakona ne proizvede neželjene efekte prema bilo kome, i/ili slučajevne stigmatizacije nekih etničkih/religijskih grupa:

- **Lokalne samouprave** imaju, prije svega, specifičnu i veoma odgovornu ulogu

onih koji se prvi potencijalno susreću sa ovim pojavama. U tom smislu, mjesne zajednice i opštine predstavljaju dragocjenog saveznika za rano prepoznavanje i prevenciju ovih fenomena. One moraju **izgraditi potrebne kapacitete za efikasnu i blagovremenu reakciju** na pojavu ovih problema;

- Uloga **medija** na ovom polju je jako važna zbog **specifičnosti i osjetljivosti** teme. Mediji su jednako važni u edukativnim kampanjama, mobilizaciji građana i građanki, sprečavanju stigmatizacije, ali i izgradnji kapaciteta za profesionalno izvještavanje o ovim fenomenima, i ostvarivanju uticaja na povećanje medijske pismenosti mladih;

- **Nevladina uduženja** i civilno društvo u cjelini imaju važnu ulogu, da svoja znanja iskažu kroz **istraživanja, stručne analize, edukativne kampanje** i rad na lokalnom nivou;

- **Vjerske zajednice**, takođe, imaju veoma važnu ulogu da kroz promovisanje tolerancije u edukaciji vjernika, **sprečavanje eksploatacije vjere u svrhu nasilja** i osudu onih nasilnih ekstremista koji nedjela čine „u ime vjere“, daju svoj doprinos;

- **Akadska zajednica** treba da naučno uobličiti i definiše ovu pojavu, i da, **kroz naučne skupove i članke**, skrene pažnju na sve važne aspekte u ovoj oblasti, i predloži najefikasnije načine borbe.¹⁵

---

¹⁵ <https://www.cdtmn.org/eu/eu-analize/nacionalna-platforma-za-suzbijanje-nasilnog-ekstremizma-i-radikalizacije-koji-vode-ka-terorizmu/>

NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJE

Za sprovođenje, praćenje, monitoring i evaluaciju strateškog dokumenta i pratećeg akcionog plana zadužen je NOT.

Rukovodilac Operativnog tima, nacionalni koordinator za borbu protiv nasilnog ekstremizma, je državni sekretar u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

NOT će, nakon dostavljanja priloga odgovornih osoba za realizaciju konkretnih mjera i šefova RAN grupa koje funkcionišu u okviru Operativnog tima, pripremati **kvartalne izvještaje** o realizaciji strateških i operativnih ciljeva.

NOT će pripremati **polugodišnje izvještaje** i dostavljati ih Birou za operativnu koordinaciju, radi razmatranja i donošenja konkretnih zaključaka.

Po potrebi, Biro za operativnu koordinaciju polugodišnji izvještaj može dostaviti Vijeću za nacionalnu bezbjednost, kojim predsjedava predsjednik Vlade.

NOT na kraju godine priprema **godišnji izvještaj** koji dostavlja Birou za operativnu koordinaciju i Vladi Crne Gore radi razmatranja i usvajanja.

Po pravilu, Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za prethodnu godinu dostavlja se istovremeno s predlogom Akcionog plana za tekuću godinu.

U postupku pripreme strateškog dokumenta, pratećeg akcionog plana i izvještaja, NOT će postupati u skladu s Uredbom o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata ("Službeni list CG", broj 54/18) i Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja

strateških dokumenata, koja je donijeta 2018. godine.

NOT će se, tokom pripreme godišnjeg izvještaja o sprovođenju akcionog plana za prvu godinu, usresrediti na rezultate mjera/aktivnosti iz prethodne godine, a na kraju druge godine, daće osvrt na rezultate iz prethodne godine ali i na sveukupan učinak za prethodne dvije godine.

Ukoliko se procijeni da je strateški dokument potrebno značajno mijenjati u pogledu planiranih mjera/aktivnosti za naredni period, NOT će to naznačiti u izvještaju na kraju druge godine implementacije.

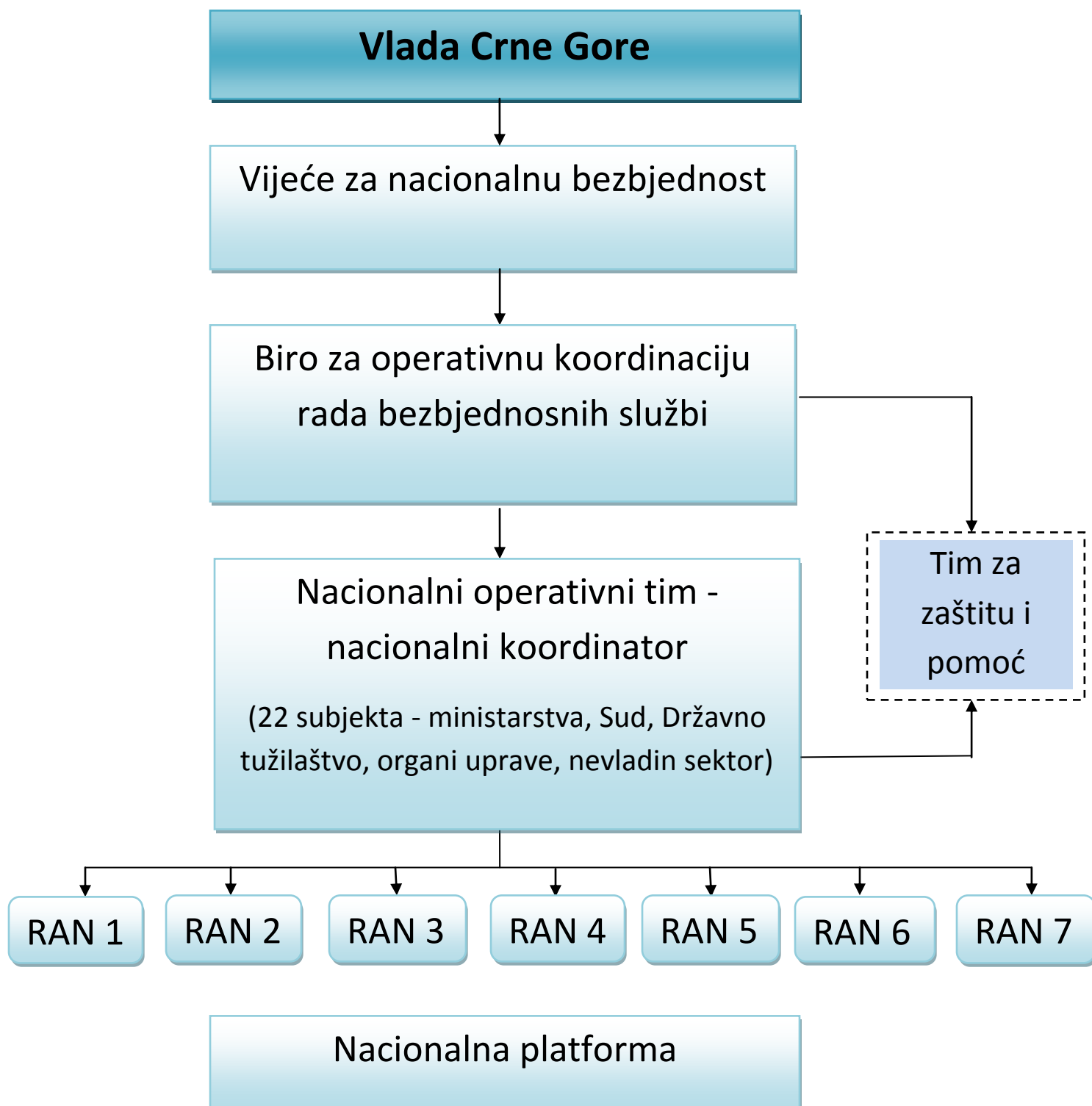
NOT će pripremiti i **završni izvještaj** po isteku roka sprovođenja strateškog dokumenta, koji će se suštinski baviti stepenom ispunjenosti strateških i operativnih ciljeva za sveukupan period trajanja strateškog dokumenta.

Godišnji i završni izvještaj, nakon usvajanja na sjednici Vlade, su javni dokumenti i biće objavljeni na sajtu Ministarstva unutrašnjih poslova.

Evaluacija strateškog dokumenta i pratećeg akcionog plana biće sistematična i objektivna procjena njihove implementacije i ostvarenih rezultata, kako bi se utvrdila relevantnost i ispunjenost strateških i operativnih ciljeva, djelotvornost, uticaj i održivost.

Evaluaciju će sprovoditi nevladine organizacije koje učestvuju u radu NOT-a.

Nalazi evaluacije biće osnov Nacionalnom operativnom timu za predlaganje dalje politike u ovoj oblasti.

Kontakt:
besplatan broj 080 12 12 12

www.zajednoproतिकstremizma.me

kontakt@cirt.me

AKCIONI PLAN
ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE PREVENCIJE I
SUZBIJANJA RADIKALIZACIJE I NASILNOG
EKSTREMIZMA 2020-2024. ZA 2020. GODINU

Starteški cilj	<i>Povećana otpornost društva, bolji odgovor institucija i snažnija međunarodna pozicija Crne Gore u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma</i>				
Operativni cilj 1.	<i>Povrećanje otpornosti crnogorskog društva na radikalizam i nasilni ekstremizam</i>				
Indikator učinka	Početno stanje	Stanje na kraju Akcionog plana			
Veća informisanost građana i rašireni kontra/alternativni narativi nasilnom ekstremizmu	Tema radikalizacije i nasilnog ekstremizma pokrenuta je u crnogorskom društvu, kroz različite aktivnosti državnih organa i nevladinog sektora, kao što su konferencije, dokumentarni filmovi, intervjui, prezentacije projekata i druge srodne aktivnosti		Sprovedene ciljane, koordinirane kampanje u medijima, na društvenim mrežama i drugim platformama		
Smanjen kvantitet i kvalitet nasilno-ekstremistički internet sadržaja	Imenovane kontakt osobe ispred nacionalnih internet provajdera i pripremljena analiza o zakonskim i tehničkim mogućnostima i kapacitetima svih relevantnih subjekata u uklanjanju internet sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam		Aktivnostima uklanjanja smanjeni su nasilno-ekstremistički internet sadržaji, a povećani alternativni narativi, odnosno kontranarativi radikalizmu i nasilnom ekstremizmu		
Deradikalizovani povratnici i članovi njihovih porodica	Sprovedeni individualni programi tretmana za dva lica koja su se nalazila u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija		Stvorene pretpostavke za individualni i grupni tretman eventualnih povratnika sa stranih ratišta.		
Mjera 1.1.	<i>Sprovođenje kampanja koje imaju za cilj sprječavanje i suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije</i>				
Aktivnosti koje utiču na realizaciju mjere br. 1.1.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.1.1. Održavati redovnu komunikaciju i razvijati saradnju	Broj održanih sastanaka Broj	Nacionalni koordinator u saradnji sa NOT,	I - IV kvartal	cc 5000 €	Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva

sa medijima u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma, sa posebnom pažnjom prema medijima na lokalnom nivou	zajedničkih inicijativa Programski sadržaji o nasilnom ekstremizmu sa posebnim osvrtom na iskustva deradikalizovanih povratnika i njihovih porodica	RAN 1 civilnim društvom i međunarodnim partnerima			
1.1.2. Promovisati priručnik za bolje razumijevanje i prepoznavanje pojave radikalizma i nasilnog ekstremizma first-linerima u jedinicama lokalne samouprave	Održane promocije priručnika	Nacionalni koordinator u saradnji sa NOT, RAN 1 civilnim društvom i međunarodnim partnerima	I - IV kvartal	cc 10000 €	Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva
1.1.3. Organizovati ekspertske skupove o međureligijskom i uopšte međuidentitetskom dijalogu i toleranciji	Održan po jedan za sjevernu, centralnu i južnu regiju Crne Gore Broj učesnika Medijski izvještaji sa skupova	MLJMP u saradnji sa RAN 1	I - IV kvartal	cc 30.000 €	Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva
1.1.4. Organizovati redovnu godišnju konferenciju Nacionalne platforme za suzbijanje	Održana treća redovna konferencija -Nacionalna platforma za suzbijanje	CDT u saradnji sa NOT i međunarodnim partnerima	IV kvartal	cc 15000 €	Donatorska sredstva

nasilnog ekstremizma i radikalizacije.	nasilnog ekstremizma i radikalizacije				
1.1.5. Afirmisati politiku zapošljavanja mladih	Broj programa kreiranih za zapošljavanje mladih Broj zaposlenih mladih lica kroz programe Broj mladih uključenih u programe	NOT MRSS ZZZ MPS MSM MPPR ME IRF	I - IV kvartal	cc 50000 €	Redovna budžetska sredstva
1.1.6. Afirmisati sport kod djece i omladine	Broj održanih takmičenja Broj uključene djece i omladine Broj uključenih nastavnika fizičkog obrazovanja Broj izgrađenih ili rekonstruiranih infrastrukturnih objekata	MSM u saradnji sa RAN2 i NOT	I - IV kvartal	cc 100000 €	Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva
1.1.7. U sklopu rada kancelarija za mlade u jedinicama lokalne samouprave i omladinskim centrima i	Ostvarena saradnja sa nadležnim institucijama Broj održanih aktivnosti na temu	JLS, Forum MNE RAN 2 i RAN 3	I - IV kvartal	cc 3000 € po kancelariji	Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva

klubovima, sprovesti aktivnosti usmjerene ka mladima koje se konkretno odnose na prevenciju radikalizacije i nasilnog ekstremizma	radikalizma i nasilnog ekstremizma Broj mladih koji participiraju u tim aktivnostima Definisane preporuke za dalji rad				
1.1.8. Pokrenuti programe omladinskog aktivizma usmjerene na prevenciju radikalizacije i nasilnog ekstremizma	Broj održanih aktivnosti Broj mladih koji su participirali u aktivnostima Definisane preporuke shodno aktivnostima	RAN 2 i RAN 3 u saradnji sa JLS	I - IV kvartal	cc 20000 €	Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva
Mjera 1.2.	<i>Smanjenje online radikalističkih i nasilno-ekstremističkih sadržaja</i>				
Aktivnosti koje utiču na realizaciju mjere br. 1.2.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.2.1. Sprovođenje preporuka iz analize o zakonskim i tehničkim mogućnostima i kapacitetima svih relevantnih subjekata u uklanjanju internet sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam	Definisani pravni osnov i procedure za uklanjanje internet sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam	NOT, RAN 5	I kvartal	cc 3000 €	Redovna budžetska sredstva / donatorska sredstva
1.2.2. Izrada	Izrađeni	Uprava	II kvartal	Redovne	Redovna budžetska

indikatora na osnovu kojih bi bilo moguće prepoznati i označiti nasilno-ekstramističke sadržaje na internetu	indikator	policije u saradnji sa RAN 5		aktivnosti	sredstva
1.2.3. Uklanjanje nasilno-ekstremističkih internet sadržaja	Broj inicijativa za uklanjanje radikalnih internet sadržaja koji se nalaze na crnogorskom domenu	Uprava policije	II-IV kvartal	Redovne aktivnosti	Redovna budžetska sredstva
Mjera 1.3.	<i>Razvijanje i sprovođenje programa deradikalizacije u zatvorima, kao i reintegracije povratnika i njihovih porodica u društvo</i>				
Aktivnosti koja utiču na realizaciju mjere br. 1.3.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.3.1. Organizovati edukativni program u zatvoru u Podgorici i Bijelom Polju o nasilnom ekstremizmu, sa predstavljanjem iskustava deradikalizovanih povratnika i njihovih porodica	Održan edukativni programi Broj polaznika	UIKS u saradnji sa RAN-ovima 1,6 i 7	IV kvartal	cc 3000 €	Redovna budžetska sredstva /donatorska sredstva
1.3.2. Pripremiti individualne programe deradikalizacije i kolektivne	Pripremljeni individualni programi deradikalizacije i	UIKS u saradnji sa RAN-ovima 5,6 i 7 i nadležnim	I kvartal	Redovne aktivnosti	Redovna budžetska sredstva / donatorska sredstva

programe za prevenciju radikalizacije u slučaju većeg priliva radikalizovanih pritvorenika ili zatvorenika	kolektivni programi za prevenciju radikalizacije	državnim organima			
1.3.3. Pripremiti i sprovesti individualne programe deradikalizacije i reintegracije povratnika i njihovih porodica	Pripremljeni i sprovedeni individualni programi deradikalizacije i reintegracije povratnika i njihovih porodica	MRSS u saradnji sa RAN-ovima 2, 3,4,5 i 7	I - IV kvartal	Redovne aktivnosti	Redovna budžetska sredstva / donatorska sredstva
Operativni cilj 2.	<i>Jačanje kapaciteta crnogorskih institucija i drugih subjekata za borbu protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma i jačanje mehanizama njihove saradnje i koordinacije</i>				
Indikatori učinka	Početno stanje	Stanje na kraju Akcionog plana			
Ostvarena sinergija između crnogorskih institucija i drugih subjekata na planu borbe protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma	Formiran je strukturiran institucionalni okvir: NOT, koji čine predstavnici 22 subjekta, podijeljen je u nekoliko RAN grupa: RAN 1 za komunikaciju i narative; RAN 2 za obrazovanje i mlade; RAN 3 za lokalne zajednice; RAN 4 za zdravstvo i socijalnu zaštitu; RAN 5 za policiju i druge organe za sprovođenje zakona; RAN 6 za zatvore i uslovne kazne; RAN 7 za izlazne strategije. U okviru NOT-a formiran je Tim za pomoć i zaštitu	Ostvarena široka saradnja sa svim relevantnim subjektima u crnogorskom društvu, naročito sa vjerskim zajednicama			
Povećana efikasnost i koordinacija između centralnog i lokalnog nivoa	U toku su pripreme za formiranje lokalnih operativnih timova	Definisana pravila postupanja lokalnih operativnih timova u konkretnim slučajevima, kao i njihovog odnosa sa NOT-om			

(NOT-a i lokalnih operativnih timova)					
Unaprijeđena ekspertiza u crnogorskim institucijama i drugim subjektima za prepoznavanje, prevenciju i suzbijanje radikalizma i nasilnog ekstremizma	U periodu 2016. do 2018. godine seminar pohađala 333 državna službenika. Obučavanje službenika nadležnih institucija, u odnosu na teme ranog prepoznavanja, prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kao i srodnih tema i pojava odvija se u kontinuitetu, u zemlji i inostranstvu	Centralizovana baza podataka o obukama/seminarima i treninzima na kojima su učestvovali predstavnici Crne Gore, u kojoj se bilježi porast ovih aktivnosti			
Mjera 2.1.	<i>Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica, obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova za prevenciju, prepoznavanje i suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma (first-lineri)</i>				
Aktivnosti koje utiču na realizaciju mjere br. 2.1.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
2.1.1. Sprovesti obuku first-linera u obrazovnom sistemu za prevenciju, prepoznavanje i suzbijanje radikalizacije	Sprovedene obuke nastavnog osoblja u srednjim školama i na univerzitetima o prepoznavanju radikalizacije Broj polaznika obuke	Ministarstvo prosvjete u saradnji sa RAN 2	I - IV kvartal	cc 10000 €	Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva
2.1.2. Sprovesti obuku first-linera u zdravstvenom sistemu za prevenciju, prepoznavanje i	Sprovedene obuke nastavnog osoblja u u jedinicama primarne i sekundarne	Ministarstvo zdravlja u saradnji sa RAN 4	I - IV kvartal	cc 10000 €	Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva

suzbijanje radikalizacije	zdravstvene zaštite za prepoznavanje radikalizacije Broj polaznika obuke				
2.1.3. Sprovesti obuku u centrima za socijalni rad za prevenciju, prepoznavanje i suzbijanje radikalizacije	Sprovedene obuke u centrima za socijalni rad za prevenciju, prepoznavanje i suzbijanje radikalizacije Broj polaznika obuke	Ministarstvo rada i socijalnog straranja u saradnji sa RAN 4	I - IV kvartal	cc 10000 €	Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva
Mjera 2.2.	<i>Jačanje kapaciteta organa za sprovođenje zakona za borbu protiv nasilnog ekstremizma</i>				
Aktivnosti koje utiču na realizaciju mjere br. 2.2.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
2.2.1. Sprovesti obuku “policije u zajednici” za rad na planu prevencije, prepoznavanja i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma	Sprovedene obuke	MUP u saradnji sa Upravom policije, Policijskom akademijom i RAN 5	IV kvartal	cc 10000 €	Redovna budžetska sredstva / donatorska sredstva
2.2.2. Ojačati kapacitete jedinice za borbu protiv sajber kriminala Uprave policije za prevenciju,	Povećan broj službenika	Uprava policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova	IV kvartal	cc 100.000€	Redovna budžetska sredstva

prepoznavanje i suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma					
2.3. Stručna usavršavanja službenika nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije	Broj sprovedenih obuka Broj obučanih službenika	Nadležni subjekti prepoznati ovim AP, NOT u saradnji sa civilnim društvom i međunarodnim partnerima	I - IV kvartal	cc 50000 €	Redovna budžetska sredstva/Donat or ska sredstva
Mjera 2.3.	<i>Jačanje koordinacije crnogorskih institucija i drugih društvenih subjekata na planu borbe protiv nasilnog ekstremizma</i>				
Aktivnosti koja utiču na realizaciju mjere br. 2.3.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
2.3.1. Jačati i unaprijediti rad NOT-a za implementaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma	Intenziviran rad predstavnika svih subjekata u radu NOT-a	Nacionalni koordinator u saradnji sa RAN 5	I - IV kvartal	Redovne aktivnosti	Radovna budžetska sredstva
2.3.2. Formirati lokalne operativne timove, u pojedinim opštinama za implementaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja	Formirani lokalni timovi	Nacionalni koordinator u saradnji sa RAN 3, Zajednicom opština i jedinicama lokalne samouprave	II kvartal	Redovne aktivnosti	Redovna budžetska sredstva

radikalizacije i nasilnog ekstremizma					
2.3.3. Definirati procedure postupanja Tima za pomoć izaštiti i lokalnih operativnih timova u slučajevima prepoznavanja ili ispoljavanja radikalizacije, odnosno nasilnog ekstremizma	Donijete operative procedure-Smjernice za postupanje Tima i lokalnih operativnih timova u slučajevima prepoznavanja ili ispoljavanja radikalizacije, odnosno nasilnog ekstremizma	Predsjednik a Tima, Nacionalni koordinator u saradnji sa RAN-ovima 3 i 5	II kvartal	Redovne aktivnosti	Radovna budžetska sredstva
Operativni cilj 3.	<i>Unaprjeđenje mehanizama međunarodne saradnje na planu borbe protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma</i>				
Indikator učinka	Početno stanje	Stanje na kraju Akcionog plana			
Povećan broj inicijativa i sastanaka na regionalnom nivou	Nacionalni koordinator je član Regionalne mreže nacionalnih P-CVE koordinatora (RNNC), a Crna Gora je bila domaćin regionalne konferencije; pet opština Crne Gore postale su članice globalne Mreže jakih opština (Strong Cities Network); Pokrenut je online hub organizacija civilnog društva iz regiona; uspostavljena je bilateralna komunikacija i saradnja sa državama Zapadnog Balkana koje su najviše pogođene fenomenom radikalizma i nasilnog ekstremizma	Crnogorski subjekti ostvaruju redovnu komunikaciju i saradnju sa regionalnim inicijativama, uključujući korišćenje Inicijative za integrisano upravljanje na polju unutrašnje bezbjednosti (IISG), kao i sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) na temu radikalizma i nasilnog ekstremizma Aktivno učešće Crne Gore na sastancima Regionalne mreže nacionalnih P-CVE koordinatora (RNNC)			

Povećan broj inicijativa i sastanaka na regionalnom nivou po uzoru na EU mrežu za svjesnost o radikalizaciji	Formirani su: RAN 1 za komunikaciju i narative; RAN 2 za obrazovanje i mlade; RAN 3 za lokalne zajednice; RAN 4 za zdravstvo i socijalnu zaštitu; RAN 5 za policiju i druge organe za sprovođenje zakona; RAN 6 za zatvore i uslovne kazne; RAN 7 za izlazne strategije.		Uspostavljena ekspertska saradnja RAN mreža po uzoru na EU mrežu za svjesnost o radikalizaciji (EU Radicalisation Awareness Network); Crna Gora je domaćin termatskih sastanaka i inicijativa u okviru ovih mreža		
Mjera 3.1.	<i>Unaprjeđenje bilateralne saradnje sa zemljama Zapadnog Balkana na planu borbe protiv nasilnog ekstremizma</i>				
Aktivnosti koja utiču na realizaciju mjere br. 3.1.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
3.1.1. Održavati sastanke sa predstavnicima institucija zemalja Regiona nadležnih za suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma i razmjena iskustava i dobrih praksi	Broj održanih sastanaka Broj zajednički realizovanih aktivnosti	NOT	I - IV kvartal	cc 10000 €	Donatorska sredstva
3.1.2. Organizovati posjetu predstavnikama NOT-a zemlji EU ili Regiona na temu iskustava i prakse na planu suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma	Sprovedena studijska posjeta	Nacionalni koordinator	IV kvartal	cc 10000 €	Donatorska sredstva
3.1.3. Organizovati	Broj održanih	Nacionalni koordinator	IV kvartal	cc 10000 €	Donatorska sredstva

tematske sastanke u cilju razmjene iskustva, dobre prakse i zajedničkog rada na sprovođenju aktivnosti „Zajedničkog Akcionog plana za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan potpisanog od strane EU I Zapadnog Balkana 2018. godine	sastanaka Broj učesnika Zaključci				
Mjera 3.2.		<i>Unaprjeđenje multilateralne saradnje sa zemljama Zapadnog Balkana kroz Regionalnu mrežu nacionalnih P-CVE koordinatora (RNNC)</i>			
Aktivnosti koja utiču na realizaciju mjere br. 3.2.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
3.2.1. Organizovati sastanak Regionalne mreže nacionalnih P-CVE koordinatora (RNNC)	Održan sastanak Regionalne mreže nacionalnih P-CVE koordinatora (RNNC)	Nacionalni koordinator	IV kvartal	cc 15000 €	Donatorska sredstva
Mjera 3.3.		<i>Unaprjeđenje regionalne saradnje eksperata za borbu protiv nasilnog ekstremizma po uzoru na EU mrežu za svjesnost o radikalizaciji (EU Radicalisation Awareness Network)</i>			
Aktivnosti koje utiču na realizaciju mjere br. 3.3.	Indikator rezultata	Nadležne institucije – nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
3.3.1. Pripremiti nacionalnu listu eksperata za prevenciju i borbu protiv	Pripremljena nacionalna lista eksperata za	NOT	I kvartal	Redovne aktivnosti	Redovna budžetska sredstva

radikalizma i nasilnog ekstremizma	prevenciju i borbu protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma				
3.3.2. Organizovati regionalni sastanak eksperata za borbu protiv nasilnog ekstremizma po uzoru na EU mrežu za svjesnost o radikalizaciji (EU Radicalisation Awareness Network).	Održan regionalni sastanak eksperata za borbu protiv nasilnog ekstremizma	NOT	IV kvartal	cc 20000 €	Donatorska sredstva

INFORMACIJA ZA JAVNOST O CILJEVIMA I OČEKIVANIM UČINCIMA STRATEGIJE U SKLADU SA KOMUNIKACIONOM STRATEGIJOM VLADE CRNE GORE

Strategijom prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma se afirmišu evropske i evroatlantske vrijednosti koje Crna Gora zagovara. Afirmisanjem ciljeva Strategije će se nedvosmisleno afirmisati ciljevi Komunikacione strategije Vlade Crne Gore 2018-2021.

Strategija prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma je u skladu sa komunikacionim prioritetom Crne Gore kao pravedne i bezbjedne države. Ciljevi Strategije doprinose ispunjenju komunikacionih zadataka: 1) sigurnost građana – preduslov ukupnog razvoja; 2) jačanje institucija – garancija nezavisnog i efikasnog pravnog i političkog sistema; 3)

članstvo u NATO-u – bezbjedne granice i unutrašnja stabilnost.

Osim toga, Strategija doprinosi i ostvarivanju komunikacionog prioriteta Crne Gore kao dijela demokratskog i razvijenog svijeta. Ciljevi Strategije usaglašeni su sa komunikacionim zadacima: 1) integracija u evropsku i evroatlantsku zajednicu – u interesu građana i privrede; 2) partnerstvo sa najmoćnijim državama današnjice – garancija bezbjednosti zemlje i sigurnosti poslovnog i investicionog ambijenta; 3) dostizanje visokih međunarodnih standarda – doprinos afirmaciji regionalnog i globalnog mira, stabilnosti i prosperiteta.

CRNA GORA
Biro za operativnu koordinaciju
Nacionalni međuresorski operativni tim

PREDLOG

IZVJEŠTAJ
O REALIZACIJI PRELAZNOG AKCIONOG PLANA ZA 2019. GODINU ZA NASTAVAK REALIZACIJE
AKTIVNOSTI IZ STRATEGIJE SUZBIJANJA NASILNOG EKSTREMIZMA 2016-2018. GODINA

Podgorica, januar 2020. godine

1. REZIME

Cilj donošenja Prelaznog akcionog plana za 2019. godinu je bio da se obezbijedi praktičan dokument koji akcenat stavlja na nastavak implementacije ključnih elemenata Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018. godine, u skladu s novim pravnim okvirom za strateško planiranje, čime se promoviše princip ekonomičnosti i racionalnog planiranja politika, iz člana 12 Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Ovim je pokazan odgovoran pristup u planiranju politika zasnovanom na činjenicama i mjerljivim rezultatima, budući da je sprovođenjem akcionog plana tokom 2019. godine obezbijedena konstruktivna podloga za donošenje novog strateškog dokumenta kojim se uređuje ova oblast.

Shodno zadatku Nacionalnog međuresorskog operativnog tima (u daljem tekstu: NOT), pripremljen je Izvještaj o realizaciji mjera/aktivnosti iz Prelaznog Akcionog plana za 2019. godinu za nastavak realizacije aktivnosti iz Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018. za period 01. januar – 31. decembar 2019. godine.

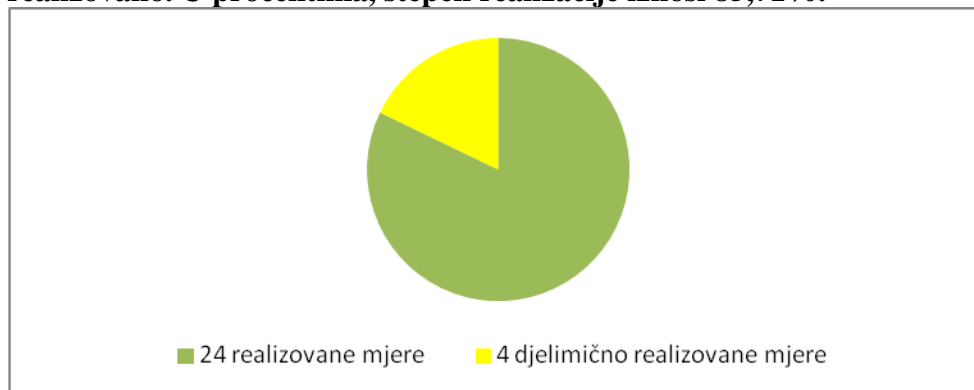
Strateški cilj 1 - **Adekvatno razumijevanje pokretača radikalizacije u cilju prevencije radikalizacije**, od ukupno 12 aktivnosti realizovano je njih 8, dok su 4 aktivnosti djelimično realizovane.

Strateški cilj 2 - **Jačanje kapaciteta i uspostavljanje djelotvornih mehanizama koordinacije među odgovornim institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou**, od 8 aktivnosti, realizovano je svih 8.

Strateški cilj 3 - **Sprovođenje aktivnosti kao odgovor na pokretače radikalizacije– suzbijanje radikalizma i nasilnog ekstremizma** od 6 aktivnosti, svih šest je realizovano.

Strateški cilj 4 - **Sprovođenje monitoringa i evaluacije u cilju eliminisanja posljedica nasilnog ekstremizma i terorizma i planiranja budućih aktivnosti** imao je dvije aktivnosti i obje su realizovane.

Od ukupno 28 mjera koliko ih sadrži Prelazni akcioni plan, u potpunosti je realizovano 24 mjere dok je 4 djelimično realizovano. U procentima, stepen realizacije iznosi 85,71%.

Budžetom za 2019. godinu nijesu bila predviđena sredstva za realizaciju mjera i aktivnosti iz Prelaznog akcionog plana ali su obaveze realizovane zahvaljujući izvanrednoj saradnji sa međunarodnim partnerima i nevladinim organizacijama.

Prateći i realizujući mjere naznačene u prelaznom Akcionom planu za 2019. godinu, ali i kroz redovne aktivnosti iz djelokruga svojih nadležnosti, nosioci implementacije zadatih mjera sprovodili su ciljeve, smjernice i prioritete prepoznate u nacionalnim strateškim dokumentima, dokumentima Ujedinjenih nacija, Evropske unije, OEBS-a, Savjeta Evrope i regionalnim prioritetima u okviru Procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Zajedničkim akcionim planom u borbi protiv terorizma (Tirana, oktobar 2018. godine), Sporazumom o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma između Crne Gore i Evropske komisije (Skoplje, novembar 2019. godine), kao i rješenja razvijena pod okriljem Globalnog foruma za borbu protiv terorizma (*Global Counterterrorism Forum - GCTF*) i Mreže EU za podizanje svijesti o radikalizaciji (*EU Radicalization Awareness Network - EU RAN*).

Cilj Vlade Crne Gore, Vijeća za nacionalnu bezbjednost, Biroa za operativnu koordinaciju i NOT-a bio je jačanje otpornosti crnogorskog društva na pojavu radikalizacije i nasilnog ekstremizma, posebno onih koji vode ka terorizmu, te davanje konkretnog doprinosa ostvarivanju regionalnih i globalnih rezultata.

Ostvarivanje tog cilja moguće je samo angažovanjem društva u cjelini, odnosno primjenom sveobuhvatnog i integrisanog društvenog odgovora zasnovanog na partnerstvu između institucija, organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica, akademske zajednice i medija.

Participacijom u značajnim regionalnim, evropskim i globalnim inicijativama, djelovanjem shodno prihvaćenim standardima i prioritetima, Vlada Crne Gore je potvrdila svoje opredjeljenje da doprinosi očuvanju mira i stabilnosti kako u Crnoj Gori, tako regionu i šire.

Vjerujemo da je u prethodnoj godini ostvaren zacrtani cilj i na pravi način implementirana i predstavljena politika Vlade Crne Gore u ovoj važnoj i aktuelnoj oblasti.

Efekti realizacije Prelaznog akcionog plana:

- U izvještajnom periodu bilo je **12 aktivnosti** sa ciljem osnaživanja organizacija **civilnog društva** za kreiranje i sprovođenje programa u polju prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije.
- Realizovano je **9 aktivnosti** sa ciljem razvijanja saradnje **sa medijima** u cilju profesionalnog informisanja i podizanja svijesti u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma.
- U cilju jačanja kapaciteta na lokalnom nivou, pripremljen je **Priručnik za bolje razumijevanje i prepoznavanje pojave radikalizma i nasilnog ekstremizma** (tiraž: 1000 primjeraka). Priručnik se sastoji od odgovora na **19 najčešće postavljanih pitanja** o nasilnom ekstremizmu, radikalizmu i terorizmu (više na www.zajednoprotiuekstremizmu.me).
- Pripremljen i promovisan **Pojmovnik religijske kulture** u kome su predstavljeni najvažniji simboli, etičke vrijednosti i učenja velikih monoteističkih učenja.
- U kontinuitetu se sprovodi **stručno usavršavanje službenika nadležnih institucija** koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije. U izvještajnom periodu sprovedeno je **31 obuka** koje je pohađalo **243 službenika** nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije.
- U kontinuitetu se ostvaruje **saradnja sa međunarodnim organizacijama** koje se bave prevencijom nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu. U izvještajnom periodu nacionalni koordinator je učestvovao na **21 međunarodnom sastanku** u zemlji (12) i inostranstvu (9), koji imaju za cilj prevenciju nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu. Članovi NOT-a su učestvovali na značajnom broju međunarodnih skupova, prateći teme iz njihove nadležnosti (radikalizacija u zatvorima, prevencija i suzbijanje nasilnog ekstremizma, strani teroristički borci, Mreža jakih gradova (Strong cities network) i td).
- Realizovano je **5 posjeta crnogorskim opštinama** u vezi sa temama koje se odnose na prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije (Rožaje, Bijelo Polje, Bar, Tivat i Mojkovac).
- Uspješno je realizovana Peer Review Misija na temu borbe protiv terorizma i prevencije/borbe protiv nasilnog ekstremizma. Tokom misije organizovani su sastanci sa predstavnicima MUP-a, UP, SDT, ANB, UIKS, Omladinskog centra MSM i MRSS.
- Koordinator Biroa za operativnu koordinaciju i ministar unutrašnjih poslova je, u maju mjesecu 2019. godine, donio Rješenje o obrazovanju **Tima za pomoć i zaštitu** koga čine predstavnici: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva prosvjete, Ministarstva zdravlja, Uprave policije, nevladinog sektora i predstavnici jedinica lokalne samouprave. Zadatak ovog Tima je da, između ostalog, sagleda svaki pojedinačni slučaj prijavljen Nacionalnom operativnom timu, gdje postoji sumnja da se radi

o elementima nasilnog ekstremizma ili radikalizma, a koji nije procesuiran nadležnim organima zbog počinjenog krivičnog djela ili prekršaja. Takođe, Tim će se baviti i ženama i djecom povratnicima sa ratišta, kadse takva odluka donese.

- U junu mjesecu 2019. godine, stavljena je u funkciju **besplatna linija** za prijave nasilnog ekstremizma, **080 12 12 12**.
- Sredinom prošle godine pušten je u rad sajt **www.zajednoprotovekstremizma.me** u cilju kvalitetnije komunikacije sa javnošću, svim zainteresovanim subjektima i gdje se mogu pronaći bitni materijali i informacije o ovim fenomenima i realizovanim aktivnostima.
- Preko dvije e mail adrese obezbijedena je i direktna, elektronska komunikacija, sa građanima i zainteresovanom javnošću: jedna u NVO CDT zajednoprtovekstremizma@cdtmn.org a druga u državnom organu – Ministarstvu javne uprave: kontakt@cirt.me.
- Efikasna upotreba INTERPOL-ovih i EUROPOL-ovih resursa u sprječavanju i suzbijanju nasilnog ekstremizma u 2019. godini, rezultirala je sljedećim rezultatima: Ukupan broj obrađivanih predmeta iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, do 31.12.2019. godine je **892**, od navedenog broja je završeno **521 predmet**, dok je u radu **371 predmet**.
- Sa INTERPOL-om je razmijenjeno ukupno **1077 komunikacija** po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, od kojih je poslato **243 komunikacije**, a zaprimljeno **834 komunikacije**.
- Sa EUROPOL-om je razmijenjeno ukupno **809 komunikacija** po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, od kojih je poslato **156 komunikacija**, a zaprimljeno **653 komunikacije**.
- Od SELEC centra su zaprimljene **2 komunikacije** po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina.
- Crna Gora i Evropska Komisija su 18. i 19.11. 2019. godine, u Skoplju, potpisale **Sporzum o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma**, što je još jedan dokaz apsolutne posvećenosti Crne Gore evropskim vrijednostima i zajedničkom sprovođenju politika.
- Politikom Vlade, u više oblasti značajno se doprinosi eliminisanju uzroka radikalizacije i ekstremnog nasilja, posebno kod mladih ljudi. S tim u vezi, izdvajamo dvije politike:
  - **Afirmacija sporta kod djece i omladine.** Ministarstvo sporta je, u izvještajnom periodu, organizovalo **5 takmičenja** u kojima je bilo uključeno **oko 2500 djece** i omladine, **oko 160 nastavnika** fizičkog vaspitanja, dok je ukupno **devet** rekonstruisanih, adaptiranih ili izgrađenih sportskih objekata;

- **Zapošljavanje mladih.** Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo finansija, Investiciono-razvojni fond i Zavod za zapošljavanje pokrenuli su **27 programa** podrške mladima pri zapošljavanju. IRF, u 2019. godini bilo je 10 programa podrške koji su dostupni mladima u okviru namjenskih kreditnih linija za podršku razvoja preduzetništva. Realizacijom navedenih programa **tokom 2019. godine podržano je 260 projekata, u vrijednosti od 20,4 mil EUR.** Svojom ukupnom realizacijom, tokom **2019. godine, u iznosu od 241,4 mil EUR,** koja se odnosi na preko **500 projekata,** IRF CG je podržao otvaranje i očuvanje preko 10.000 radnih mjesta, u okviru kojih se **preko 3.500 radnih mjesta odnosi na mlade.** ME sprovodi Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu, u okviru kojeg je definisano 10 programskih linija. MRSS, 3.298 korisnika je učestvovalo u Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem. MPRR - u 2019. godini podržana su 34 mlada poljoprivrednika i 95 mladih pčelara. ZZZ je kreirao Program „Stop sivoj ekonomiji“ za mlada nezaposlena lica (190 učesnika). Pored navedenog, kreirani su i programi obrazovanja odraslih, osposobljavanja za samostalan rad, osposobljavanja za rad kod poslodavca i programi javnog rada, kojima je, pored ostalih nezaposlenih lica, obuhvaćeno 693 mladih nezaposlenih lica. Kroz sprovedene programe zaposleno je 535 mladih lica. Programima su obuhvaćena 883 mlada nezaposlena lica ili 40,3 % ukupnog broja učesnika programa (2.192). Takođe, tokom 2019. godine MO i VCG su organizovali osnovnu vojnu obuku u sklopu programa dobrovoljnog služenja vojnog roka u trajanju od tri mjeseca za 60 lica. Ukupno 60 lica je završilo obuku za dobrovoljno služenje vojnog roka.
- Od 11-13. decembra 2019. godine održana je trodnevna **Nacionalna platforma za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije** koji vode ka terorizmu. (11.12.2019. „Umrežavanje učesnika u projektu“, Ethno Jazz Club Sejdefa, 12.12.2019. Panel diskusija u Bijelom Polju i 13.12.2019. godine hotel „Hilton“- „Nacionalna platforma za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vode ka terorizmu – Kako etnonacionalizam vodi ka nasilnom ekstremizmu?“).
- Blagovremeno i kvalitetno pripremljen Nacrt strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024, sa Akcionim planom za 2020. godinu. Sprovedena javna rasprava sa maksimalnim rokom trajanja (40 dana) i pribavljena pozitivna mišljenja OEBS-a i Evropske komisije.

Ključna dostignuća:

Cilj donošenja Prelaznog akcionog plana za 2019. godinu je bio da se obezbijedi praktičan dokument koji akcent stavlja na nastavak implementacije ključnih elemenata Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018. godine, u skladu s pravnim okvirom za strateško planiranje, čime se promoviše princip ekonomičnosti i racionalnog planiranja politika, iz člana 12 Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

U odnosu na strateški cilj 1 „Adekvatno razumijevanje pokretača radikalizacije u cilju prevencije radikalizacije“, urađeno je sljedeće: Izrađen je dokument **Procjena prijetnje od radikalizma i nasilnog ekstremizma** i označen stepenom tajnosti „Interno“ u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka. U cilju izrade ovog dokumenta, službe bezbjednosti (ANB, MO, UP), u skladu sa nadležnostima, izrađuju periodične izvještaje/analize opasnosti i procjene rizika od nasilnog ekstremizma i terorizma, identifikuju pokretače radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kao i faktore podložnosti.

U cilju **umrežavanja i osnaživanja mreže organizacija civilnog društva iz zemalja Zapadnog Balkana** organizovano je **5 treninga** izgradnje kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD) za uspješno planiranje i sprovođenje aktivnosti u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma. Na treninzima je učestvovalo ukupno **116 predstavnika** organizacija civilnog društva, medija, strukovnih udruženja prosvjetnih radnika i mladih. Aktivnosti na projektu raskrinkavanje.me se odvijaju svakodnevno. Pokrenute su i obuke protiv dezinformisanja (*Media Literacy Accelerator - MLA*). Takođe, u izvještajnom periodu je održano nekoliko javnih debata, panel diskusija i radionica.

U kontinuitetu se održava **komunikacija sa svim organizacija civilnog društva** u Crnoj Gori koje se bave prevencijom i suzbijanjem nasilnog ekstremizma. Dva predstavnika nevladinog sektora su članovi NOT-a, Centar za demokratsku tranziciju (CDT) i Forum MNE. U izvještajnom periodu bilo je **12 aktivnosti** sa ciljem osnaživanja organizacija **civilnog društva** za kreiranje i sprovođenje programa u polju prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije.

U kontinuitetu se ostvaruje i **komunikacija sa medijima**. Imajući u vidu njihovu veoma značajnu i specifičnu ulogu u svim segmentima suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma, u izvještajnom periodu realizovano je **9 aktivnosti** sa ciljem razvijanja saradnje sa medijima u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma.

Redovna komunikacija i saradnja ostvarena je sa vjerskim zajednicama, preko generalne direktorice Direktorata za odnose sa vjerskim zajednicama u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, koja je članica NOT-a. Održana je konferencija „**Uloga religije u suzbijanju nasilnog ekstremizma**“. Takođe, sprovedeno je mini istraživanje (Anketa) - Upitnik o uticaju religijskog obrazovanja na formiranje moralnih vrijednosti studentske populacije, u cilju procjene koliko je religijsko obrazovanje važno za moralne vrijednosti i

vrijednosne stavove studenata u Crnoj Gori. Ovo istraživanje je pokazalo da visok procenat ispitanika/ca izražava mišljenje da su ipak nedovoljno informisani o ključnim teološkim i religijskim pojmovima vezano za sopstvenu religijsku tradiciju kao i za poznavanje različitih religija koje postoje u Crnoj Gori. Shodno tome, pripremljen je i 07.11.2019. godine promovisan Pojmovnik religijske kulture u kome su predstavljeni najvažniji simboli, etičke vrijednosti i učenja velikih monoteističkih učenja, kako bi se mladi ljudi ali i svi građani i građanke Crne Gore, na jednostavan i koncizan način upoznali sa njihovim temeljnim učenjima. Sprovedena je i anketa, "Stavovi srednjoškolaca/ki o nasilnom ekstremizmu i terorizmu", rađena u 10 srednjih škola, namijenjena maturantima/kinjama - Podgorica, Tuzi, Danilovgrad, Cetinje, Tivat, Rožaje, Berane, Ulcinj. U toku je obrada ankete.

U kontinuitetu se ostvaruje komunikacija i **saradnja sa nevladinim organizacijama** u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma.

U tom cilju, između ostalog, predstavljen je izvještaj „Civilno društvo u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma“.¹⁸

Takođe, u izvještajnom periodu organizovana je dvodnevna nacionalna radionica „Identifikacija potreba za uspješno sprovođenje programa u oblasti P/SNE“ i ekspertska radionica „Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam“.

Na ovim događajima je učestvovalo ukupno **78 predstavnika** organizacija civilnog društva, akademske zajednice, medija i relevantnih institucija, koje su uključene u sprovođenje aktivnosti u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma (P/SNE) ili koje se indirektno bave pokretačima nasilnog ekstremizma.

Pripremljena je radna verzija **komunikacionih teza** koje će se koristiti u javnim nastupima na temu radikalizma i nasilnog ekstremizma.

U odnosu na **suzbijanje širenja ekstremističkih sadržaja na internetu**, u saradnji sa nacionalnim operatorima elektronskih komunikacija, sa kojima NOT održava redovnu komunikaciju, izrađena je analiza o zakonskim i tehničkim mogućnostima i kapacitetima svih relevantnih subjekata u blokiranju internet sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam. Takođe, unaprijeđena je saradnja sa CIRT timom (*Computer Incident Response Team* - Tim za odgovor na računarske incidente). Nacionalni koordinator održao je dva sastanka sa predstavnicima nacionalnih operatora elektronskih komunikacija u cilju definisanja buduće saradnje, jedan sa rukovodstvom, a drugi sa kontakt osobama. Kao rezultat održanih sastanaka, dogovoreno je jačanje međusobne komunikacije i saradnje kroz potpisivanje odgovarajućeg sporazuma o saradnji. Intenzivirane su aktivnosti na smanjenju dostupnosti ekstremističkih sadržaja na internetu, između ostalog, kroz pripremu teksta Memoranduma o saradnji u prevenciji i suzbijanju radikalnih i nasilno-ekstremističkih sadržaja na internetu, između NOT-a i operatera elektronskih komunikacija.

---

¹⁸ <http://www.forum-mne.com/civil-society-in-preventing-and-counteracting-violent-extremism-in-the-western-balkans/>

Izrađen je i distribuiran **Priručnik** pod nazivom „**Zajedno protiv ekstremizma**“ – Odgovori na 19 najčešće postavljenih pitanja o nasilnom ekstremizmu. Priručnik je distribuiran zainteresovanim stranama.

NOT u saradnji sa Forum MNE, radi na **osnaživanju uloge roditelja** kao važnih aktera u prevenciji/suzbijanju radikalizacije i nasilnog ekstremizma. U tom cilju, ostvarena je saradnja sa organizacijom Žene bez granica (*Women without Borders*) iz Austrije, sa kojom će Forum MNE započeti realizaciju projekta Škola za majke: Roditeljstvo za mir. Odabrane su lokacije za školu, raspisan poziv za učesnice škole i u toku je formiranje grupa polaznica za školu.

U Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija sproveden je individualni program deradikalizacije za 2 lica, koja su pravosnažno osuđena za **KD učestvovanje u stranim oružanim formacijama**, iz člana 449b stav 2 KZ CG.

Pažnja se posvećuje i praćenju specijalog recidivizma u vezi sa ovom pojavom. Za oba lica pravosnažno osuđena za KD učestvovanje u stranim oružanim formacijama (člana 449b stav 2 KZ CG), a koja su otpuštena sa izdržavanja kazne zatvora, konstatovano je da nakon otpusta nijesu dolazila na izdržavanje kazne po bilo kom osnovu, niti je protiv istih u toku krivični postupak za istorodno ili slično krivično djelo zbog kog su se nalazili na izdržavanju kazne. Ta lica su pristupila mirnoj integraciji društvo.

U odnosu na strateški cilj 2 „Jačanje kapaciteta i uspostavljanje djelotvornih mehanizama koordinacije među odgovornim institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou“, urađeno je sljedeće:

U kontinuitetu se sprovodi **stručno usavršavanje službenika** nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije. U izvještajnom periodu sprovedena je **31 obuka** koje je pohađalo **243 službenika** nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije.

Ministarstvo odbrane:

20-23 maj 2019, (Njemačka) održana je međunarodna konferencija na temu, terorizam kao bezbjednosni izazov u Jugoistočnoj Evropi na kojoj je učestvovao 1 pripadnik MO.

11.02.2019. (Podgorica) – jedan pripadnik MO je, na poziv Foruma MNE, prisustvovao predstavljanju izvještaja na temu "Civilno društvo u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma u Crnoj Gori i regionu Zapadnog Balkana"

12.-14.02.2019. jedan pripadnik VCG je učestvovao na konferenciji o „Asimetričnim prijetnjama – terorizam, nasilni ekstremizam i migracije“ u inostranstvu.

3-4.04.2019. (Podgorica) u organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori i Slovačke Ambasade održana je Regionalna radionica na temu Sajber bezbjednosti i borbe protiv korišćenja interneta u terorističke svrhe i svrhe organizovanog kriminala. Na seminaru su učestvovala 4 pripadnika MO i jedan pripadnik VCG.

12.04.2019. održana je Regionalna radionica o prevenciji radikalizacije na internetu u organizaciji NOT-a i Regionalnog savjeta za saradnju (RCC), na radionici je učestvovao jedan pripadnik OBD - MO.

13.-16.05.2019. jedan pripadnik VCG je učestvovao na konferenciji o „Asimetričnim prijetnjama – terorizam, nasilni ekstremizam i migracije“ u inostranstvu.

20.-23.05.2019. (Njemačka) održana je međunarodna konferencija na temu „Terorizam kao bezbjednosni izazov u Jugoistočnoj Evropi“. Na Konferenciji je učestvovao jedan pripadnik OBD – MO.

31.08.2019.-14.09.2019. jedan pripadnik OBD – MO je učestvovao na obuci „Civilno vojni odgovor na terorizam“ u inostranstvu.

11.-13.11.2019. jedan pripadnik OBD – MO je učestvovao na seminaru „Razvoj strategije za rehabilitaciju i reintegraciju stranih terorističkih boraca povratnika sa stranih ratišta“.

11.-14.11.2019. dva pripadnika OBD – MO su učestvovala na konferenciji „Akteri radikalizma i nasilnog ekstremizma na Zapadnom Balkanu“ u inostranstvu.

13.12.2019. pripadnik OBD – MO je učestvovao na konferenciji Nacionalne platforme za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vode ka terorizmu, na temu „Kako etnonacionalizam vodi ka nasilnom ekstremizmu“

Zavod za izvršenje krivičnih sankcija :

5-6.02.2019. (Sarajevo) „Ekspertska regionalna Radna grupa na temu referral mehanizama i izviđajnog postupka, (jedan službenik)

4-5.03.2019. (Skoplje) „Integrirani pristup reintegracije VEO i njihovih porodica“ (jedan službenik)

Agencija za nacionalnu bezbjednost:

Obuka službenika koji direktno rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije se vrši u kontinuitetu, u skladu sa Planom edukacije službenika ANB.

U izvještajnom periodu, realizovani su sledeći programi:

-1 službenik ANB je prisustvovao predavanju na temu "Infektivni agensi kao bezbjednosni izazov: klimatske promjene, migracije, bioterorizam i hibridno ratovanje, u organizaciji Centra za nauku Kliničkog centra Crne Gore (CEZANA);

-1 službenik ANB (koji je ujedno i član NOT) je, na poziv Foruma MNE, prisustvovao predstavljanju izvještaja na temu "Civilno društvo u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma u Crnoj Gori i regionu Zapadnog Balkana";

-1 službenik ANB je učestvovao na radionici "Sprovođenje analize rizika od finansiranja terorizma kroz neprofitni sektor", koja je održana u organizaciji Savjeta Evrope;

-5 službenika ANB koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i terorizma su pohađala specijalistički kurs.

15.05.2019. godine službenik ANB-a učestvovao na ekspertskoj radionici DCAF-a „Operacionalizacija prepruka Carih-London o sprječavanju i borbi protiv nasilnog ekstremizma i terorizma na mreži (online)“, održanoj u Tirani.

06.-08.11.2019. godine 2 službenika ANB-a su pohađala specijalističku obuku u inostranstvu iz domena suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije.

Jedan pripadnik ANB, ujedno i član NOT-a, prisustvovao Nacionalnoj platformi za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vode ka terorizmu (13.12.2019.)

Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije

12.06.2019. godine NOT i Ambasada Holandije organizovali su radionicu na temu iskustva holandske policije u prevenciji i borbi protiv radikalizacije, nasilnog ekstremizma i terorizma. Radionica je okupila predstavnike nadležnih institucija, MUP-a, UP, te predstavnike lokalnih samouprava, civilnog sektora i međunarodnih organizacija. Radionici je, pored nacionalnog koordinatora, prisustvovalo još 5 članova NOT-a, dva predstavnika lokalne samouprave i 33 službenika UP.

Na Policijskoj akademiji u Danilovgradu u periodu od 17.-20.06.2019. godine za 7 službenika Sektora kriminalističke policije realizovan je kurs na temu "Borba protiv terorizma". Kurs je realizovan u saradnji MUP-a Crne Gore, ambasade Francuske i Policijske akademije.

Predavač je bio ekspert iz Francuske jedinice za borbu protiv terorizma.

30.10. 2019. godine u Mojkovcu održan seminar na temu „Bezbjednosna kultura u državnoj administraciji“, prisustvovalo 27 službenika;

15.11.2019. je seminar održan u Tivtu prisustvovao joj je 31 službenik;

09.12.2019. u Podgorici, prisustvovalo je 23 službenika.

19.11.2019. godine u Bijelom Polju u organizaciji Ministarstva prosvjete i NOT-a, uz podršku OEBS-a, održana je radionica na temu „Prevencija nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu“ za profesore osnovnih i srednjih škola.

20.11.2019. u Baru u organizaciji Ministarstva prosvjete i NOT-a uz podršku OEBS-a, održana je radionica na temu „Prevencija nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu“ za profesore osnovnih i srednjih škola.

Ukupno **80 nastavnika iz 36 osnovnih i 21 srednje škole** iz gradova širom Crne Gore prošlo je obuku koja je obuhvatila diskusije o procjeni rizika, mehanizmima sprječavanja i suzbijanja nasilnog ekstremizma, onlajn radikalizaciji i zloupotrebi društvenih mreža, kao i brojne studije slučaja. Poseban naglasak stavljen je na korišćenje interneta u svrhu radikalizacije i terorizma, kroz diskusiju o nacionalnim izazovima i identifikovanje potencijalnih rješenja.

MPS je u saradnji sa Forumom MNE učestvovalo u radu dvije radionice Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam, kao učesnici i Razumijevanje i prevencija nasilnog ekstremizma u školama, trodnevna obuka, kao panelisti.

Saradnja sa jedinicama lokalne samouprave (opštinama) uspostavljena je direktno i preko Zajednice opština. Pomoćnik generalnog sekretara Zajednice opština je član NOT-a. Takođe, iz svih jedinica lokalne samouprave delegirani su predstavnici koji ostvaruju dnevnu komunikaciju i saradnju sa NOT-om i Timom za pomoć i zaštitu. Predstavnici jedinica lokalnih samouprava su službenici iz rukovodne strukture opština ili su zaposleni u kabinetima gradonačelnika ili predsjednika opštine.

Nacionalni koordinator je sa saradnicima 15.11.2019., godine posjetio opštinu Rožaje i sastao se sa predsjednikom opštine, direktorom Doma zdravlja u Rožajama, direktorom gimnazije, direktorom Centra za socijalni rad, načelnikom Odjeljenja bezbjednosti, predsjednikom Skupštine opštine, kontakt osobom iz opštine, glavnom administratorkom, šefom kabineta, sekretarom sekretarijata za lokalnu samoupravu i predstavnikom srednje stručne škole.

26.11.2019. godine u organizaciji Forum MNE održan je trening „Škola u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma“ organizovan u okviru regionalnog projekta “Zajednice na prvom mjestu – Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma – od prevencije do reintegracije“.

Od 11-13.12.2019. održana je trodnevna **Nacionalna platforma za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu**. (11.12.2019. „Umrežavanje učesnika u projektu“, Ethno Jazz Club Sejdefa, 12.12.2019. Panel diskusija u Bijelom Polju i 13.12.2019. godine hotel „Hilton“- „Nacionalna platforma za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vode ka terorizmu – Kako etnonacionalizam vodi ka nasilnom ekstremizmu?“). Pokretanje ove Platforme je odraz potrebe da se kreira i podržava okruženje za širenje razumijevanja i promovisanje principa građanske države. Ona se sastaje jednom godišnje dok njeni akteri, između sastanaka, na različite načine doprinose suzbijanju ovih pojava. Platforma je objedinila predstavnike/ce nadležnih državnih institucija, lokalnih samouprava, medija, političkih partija, nevladinih udruženja, vjerskih zajednica, akademske zajednice i pojedinaca i pojedinki koji mogu doprinijeti suprotstavljanju ovim pojavama. Platforma ima za cilj i da omogući bolje razumijevanje značaja ovog procesa i da, kroz otvoren dijalog, pojasni i preciznije definiše način na koji različiti segmenti društva mogu dati doprinos borbi protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije. Nadležni državni organi, kroz sprovođenje strateških dokumenata i pripadajućih akcionih planova, imaju ključnu odgovornost na ovom polju. Ovo, prije svega, podrazumijeva fokus na rano prepoznavanje i blagovremenu reakciju, vodeći računa da ne dođe do prerane kriminalizacije pojedinaca i da primjena zakona ne proizvede neželjene efekte prema bilo kome, i/ili slučajeve stigmatizacije nekih etničkih/religijskih grupa.

Određena je ciljna grupa – nastavnici srednjih škola za **trening trenera (ToT)** za sprovođenje obuka **na temu ranog prepoznavanja radikalizacije i ekstremizma**. Osmišljen je Program treninga za sprovođenje obuka na temu - “Prevencija nasilja i nasilnog ekstremizma kroz obrazovanje”. Navedeni program je prijavljen na Konkursu Centra za stručno obrazovanje Crne Gore za akreditaciju programa za obrazovanje odraslih, za 2019. i 2020. godinu. Program je ušao u proceduru akreditacije. Komisija je Program ocijenila pozitivno, a Nacionalni savjet je usvojio Program.

Sprovedene su aktivnosti u cilju uspostavljanja Sistema za prethodno slanje informacija o putnicima - **API sistema** (*Advances Passenger Information*).

Komisija za implementaciju API sistema je donijela zaključak da će, u saradnji sa IOMom i ekspertom iz Slovenije, MUP kroz javnu nabavku pristupiti izradi projekta za softversko rješenje za implementaciju API sistema, a ovo bi značilo da će se implementirati sistem koji je projektovan na osnovu API sistema u Sloveniji, članici EU.

U izvještajnom periodu **formirana je nacionalna RAN mreža** kroz nacionalnu Platformu za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu kao i kroz brojne aktivnosti realizovane u 2019. godini, broj lica uključenih u nacionalnu mrežu je povećan za preko 600 lica. Neke od tih aktivnosti:

Pripremne aktivnosti su krenule u prvom kvartalu – priprema priručnika kao osnovnog “sredstva za rad” za stvaranje mreže. Takođe, u I kvartalu su RAN grupe ostvarivale kontakte sa spoljnim “saradnicima”, koji su uključeni u nacionalnu mrežu.

Započet proces konkretizacije saradnje sa **Centrom za borbu protiv terorizma i nasilnog ekstremizma** koji je formiran u okviru Atlantskog saveza Crne Gore i Instituta za bezbjednost.

Započet proces konkretizacije saradnje sa Fakultetom političkih nauka.

Optimalan način omasovljavanja nacionalne RAN (NRAN) mreže su sastanci first linera po opštinama i prezentacija priručnika.

U kontinuitetu se ostvaruje **saradnja sa međunarodnim organizacijama** koje se bave prevencijom nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu. U izvještajnom periodu nacionalni koordinator je učestvovao na **21 međunarodnom sastanku** u zemlji (12) i inostranstvu (9), koji imaju za cilj prevenciju nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu. Značajnom broju međunarodnih skupova su učestvovali i članovi NOT-a koji su nadležni za teme koje su razmatrane (radikalizacija u zatvorima, prevencija i suzbijanje nasilnog ekstremizma, strani teroristički borci, Mreža jakih gradova (*Strong cities network*) i td);

11-14.02.2019.– Nacionalni koordinator je bio u posjeti Londonu, kroz program Studijske posjete Metropolitan policiji, na temu radikalizacije i nasilnog ekstremizma, tokom koje je predstavljen način na koji se Velika Britanija bori protiv pojava radikalizacije i nasilnog ekstremizma.

22.02.2019. Sastanak nacionalnog koordinatora sa predstavnikom Ambasade Francuske u R.Srbiji, oficirom za vezu za obavještajni rad, g. Thierry Guiot-Guillin-om. Tema razgovora je bila razmjena informacija o prevenciji radikalizacije, nasilnog ekstremizma i terorizma, nakon čega je zaključeno da je u pitanju globalni problem koji se mora rješavati na globalnom novu, te da je ostvarivanje bilateralne, regionalne i međunarodne saradnje neophodno, uz razmjenu informacija i dobrih praksi.

26.02.2019. godine nacionalni koordinator učestvovao na 3. Sastanku Upravnog odbora IISG-a u Skoplju.

27.02.2019. održan sastanak nacionalnog koordinatora sa izvršnom direktoricom organizacije *Women without Borders*, dr Edit Schlaffer, tokom kojeg je predstavljen projekat *MotherSchools: Parenting for Peace*, koji će se realizovati u saradnji sa NVO Forum MNE. Na sastanku je zaključeno da je uloga roditelja u prevenciji radikalizma i nasilnog ekstremizma od izuzetnog značaja, te da se određeni broj aktivnosti mora usmjeriti u tom pravcu – podizanje svijesti kod roditelja o ovoj pojavi, posljedicama, njihovoj ulozi i načinu prevencije i rješavanja potencijalnih problema.

25-26.03.2019. – Nacionalni koordinator je učestvovao na OEBS-ovoj konferenciji na temu borbe protiv terorizma „Prevencija i borba protiv terorizma, nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu u okviru OEBS-ovog polja djelovanja“, koja je održana u Bratislavi.

11.04.2019. godine održan je sastanak sa predstavnicima Inicijative za „Integrirano upravljanje na području unutrašnje bezbjednosti na Zapadnom Balkanu“ (IISG)

18.04.2019. – Nacionalni koordinator održao sastanak sa šeficom Programske kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici, Angelom Longo, povodom predstavljanja projekta kako na nacionalnom tako i na regionalnom nivou, koji se tiče pritvorenih i zatvorenih lica, a

implementiraće se u okviru druge faze Horizontalnog programa za zemlje Zapadnog Balkana. Razgovaralo se o dimenziji ovog projekta koja se tiče borbe protiv nasilnog ekstremizma, sa posebnim osvrtom na regionalni projekat.

22.-25.04.2019.– Nacionalni koordinator učestvovao na trećem sastanku Regionalne mreže nacionalnih koordinatora zemalja Zapadnog Balkana u Tirani.

17.05.2019. nacionalni koordinator učestvovao na Cyber Security Konferenciji „Jačanje nacionalne sajber bezbjednosti u kontekstu suprotstavljanja hibridnim prijetnjama na bazi uspostavljenih standarda NATO i EU na globalnom nivou“.

23-24.05.2019. (Hag) – Nacionalni koordinator učestvovao na Radionici posvećenoj zemljama Zapadnog Balkana sa ciljem upoznavanja sa radom EU jedinice za monitoring i upućivanje na sporne sadržaje na internetu. Sa operativnog nivoa radionicu je ispratio predstavnik Uprave policije Zoran Miličković.

18.06.2019. godine realizovana posjeta NATO odbrambenog koledža iz Rima. Na prijemu je govorio nacionalni koordinator za P/CVE koji je ujedno i nacionalni koordinator za NATO.

19.06.2019. (Podgorica) - Nacionalni koordinator održao sastanak sa predstavnicima Međunarodnog republikanskog instituta u BiH. Tokom sastanka konstatovana je potreba nastavka saradnje posebno u sljedećim oblastima: sprovođenje istraživanja fokus grupa na regionalnom nivou, organizovanje skupa sa omladinom kao fokus grupom

12.09.2019. godine nacionalni koordinator održao sastanak sa predstavnikom Ambasade R. Francuske. Nacionalni koordinator je obavijestio novog atašea o aktivnostima na implementaciji Akcionog plana za realizaciju Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma. Na sastanku je takođe razgovarano o mogućnostima za buduću saradnju.

U Sarajevu je od 17.-19.09.2019. godine održan trening program EU – prevencija i suzbijanje nasilnog ekstremizma, Zapadni Balkana kome je učestvovala direktorka Foruma MNE koja je i članica NOT-a.

01.10.2019. Beograd, članica NOT-a, predstavnica Forum MNE, učestvovala je na regionalnom seminaru “Obuka za trenere” u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma. Seminar je organizovao Savjet za regionalnu saradnju (RCC).

09.10.2019. godine je u Podgorici održana Konferencija učesnika u prevenciji i suzbijanju radikalizacije i nasilnog ekstremizma, koji vodi ka terorizmu u Crnoj Gori, koja je organizovana u saradnji sa Inicijativom za Integrisano upravljanje unutrašnjom bezbjednošću na Zapadnom Balkanu (*Western Balkans Integrative Internal Security Governance initiative – IISG*). Konferenciji je prisustvovalo **43 predstavnika** jedinica lokalne samouprave, nevladinih organizacija, vjerskih zajednica, operatora elektronskih komunikacija i stručne javnosti.

10.10.2019. godine održan je koordinacioni sastanak sa donatorima – ambasadorima i predstavnicima međunarodnih organizacija, koji su iskazali podršku za nastavak realizacije aktivnosti koje će doprinijeti postizanju strateških i operativnih ciljeva definisanih Strategijom prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024 i pratećim Akcionim planom.

Nacionalni koordinator je 23.10.2019. godine u Tirani učestvovao na Radionici na temu “Razvijanje i implemetacija strategije gonjenja, rehabilitacije i reintegracije stranih boraca terorista i članova njihovih porodica” koju je, u okviru albanskog predsjedavanja Američko – jadranskom poveljom (A5), organizovalo Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo za Evropu i vanjske poslove R.Albanije.

04.11.2019. godine u Briselu je nacionalni koordinator učestvovao na konferenciji na visokom nivou Mreže za podizanje svijesti o radikalizaciji (RAN). Ova konferencija je okupila predstavnike Evropske komisije, visoko rangirane predstavnike iz država članica i stručnjake koji su vodili diskusiju na temu narednog pravca i budućih aktivnosti, kako bi na efikasan način odgovorili na novonastale izazove radikalizacije.

16.11.2019. godine je u Novom pazaru obilježen Međunarodni dan tolerancije, kome su prisustvovali predstavnici NVO Forum MNE. Događaj je dio posjete i regionalnog sastanaka konzorcijuma organizacija civilnog društva iz regiona Zapadnog Balkana koji je organizovao Kulturni centar Damad. Događaj je bio prilika i za promociju regionalnog projekta „Zajednice na prvom mjestu: Kreiranje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma – od prevencije do reintegracije“

Predstavnici EU i predstavnici zemalja Zapadnog Balkana potpisali su u Tirani (R.Albanija) 05.10.2018. godine Zajednički akcioni plan o borbi protiv terorizma na Zapadnom Balkanu. Ovim akcionim planom definišu se međusobne obaveze kroz pet ključnih ciljeva. Na osnovu ovog Zajedničkog akcionog plana pripremljeni su nacionalni akcioni planovi, za svaku od šest zemalja Zapadnog Balkana o prioritetima do kraja 2020. godine. **Sporazum o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma između Crne Gore i EK** potpisan je

na Samitu ministara pravde i unutrašnjih poslova u Skoplju 18.11.2019. godine.

26.-29.11.2019. godine uspješno realizovana Peer Review Misija na temu borbe protiv terorizma i prevencije/borbe protiv nasilnog ekstremizma. Cilj ove ekspertske misije je bio da obezbijedi procjenu strateškog zakonodavnog okvira, kao i institucionalnih i operativnih kapaciteta pravosuđa, obavještajnih agenija i organa za sprovođenje zakona u ovoj oblasti iz perspektive pregovaračkog poglavlja 24 – pravda, sloboda i bezbjednost. Tokom misije organizovani su sastanci sa predstavnicima MUP-a, UP, SDT, ANB, UIKS, Omladinskog centra MSM i MRSS.

Na četvrtoj regionalnoj konferenciji o sigurnosnim izazovima u Jugoistočnoj Evropi koja je 5.12.2019. održana u Trstu, ispred NOT-a učestvovala su kao predstavnice NVO sektora Elvira Hadžibegović Bujanja - Forum MNE i Milica Kovačević - CDT. Konferenciju je organizovalo Vijeće za regionalnu saradnju u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Italije i u partnerstvu sa tršćanskom prefekturom, Regionalnom inicijativnom za migracije, azil i izbjeglice (MARRI), Platformom za integrativno upravljanje unutrašnjom sigurnosti (IISG), Centrom za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Jugoistočnoj i Istočnoj Evropi (SEESAC) i uz tematsku podršku regionalne mreže za borbu protiv dezinformacija i medijske manipulacije SEE Check. Na konferenciji su se okupili predstavnici sigurnosnih agencija i institucija iz 13 ekonomija iz Jugoistočne Evrope, kao i regionalnih organizacija koje se bave sigurnosnim temama.

Četvrti sastanak Regionalne mreže nacionalnih koordinatora P-CVE (RNNC) održan je u Skoplju, 03.12.2019. godine na kome je učestvovao i nacionalni koordinator.

Na poziv Međunarodnog Republikanskog Instituta (IRI-a), ispred NOT-a, predstavnici Glavnog grada Podgorica, Opštine Kotor kao i predstavnica NVO sektora Forum MNE, učestvovali su na Western Balkans Resilience Forumu koji je od 12-14.12.2019.godine održan u Sofiji.

U periodu od 16.-18.12.2019. godine, predstavnik Policijske akademije koji je i član NOT-a je učestvovao na međunarodnoj konferenciji “Foreign Terrorist Fighters Cases - Manual for Judicial Training Institutes in South-Eastern Europe”. Takođe ispred delegacije Crne Gore su bili predstavnici Centra za obuku sudija i tužilaca i Uprave policije - SPO. Radionica je trajala 3 dana i svi učesnici su imali priliku da predstave rad svojih institucija na teme: 1. Strani teoristički borci; 2. Onlajn istrage i analiza društvenih mreža i 3. Nadogradnja priručnika UNODC za strane borce teroriste.

ANB u kontinuitetu unaprijeđuje saradnju sa drugim državnim organima, što je slučaj i kada se radi o saradnji na međunarodnom nivou, odnosno sa organima, organizacijama i službama drugih država i međunarodnih organizacija. Saradnja na međunarodnom nivou se ostvaruje u kontinuitetu, kroz razmjenu podataka i zajedničkim vršenjem poslova iz nadležnosti ANB, u skladu sa Zakonom, što podrazumijeva razmjenu na bilateralnom i multilateralnom nivou.

MO u skladu sa zakonom ostvaruje konitnuiranu saradnju sa organima na nacionalnom nivou, u kontinuitetu se radi na uspostavljanju i unapređenju saradnje sa organizacijama i institucijama drugih država, najčešće kroz održavanje ekspertskih, bilateralnih i multilateralnih sastanaka uz razmjenu informacija i najboljih praksi u vezi sa suzbijanjem nasilnog ekstremizma, radikalizma i terorizma.

Ostvarena je saradnja sa Crvenim krstom Crne Gore u dijelu Službe traženja i uspostavljanja porodičnih veza, koja razmjenjuje podatke koji se tiču crnogorskih državljana, a koji se nalaze na stranim ratištima. Crveni krst je u izvještajnom periodu pružio podršku porodicama u Crnoj Gori na uspostavljanju porodičnog kontakta sa licima koja su sa djecom zatvorena u Al Hol kampu u Siriju. U 2019. godini organizovani su sastanci sa predstavnicima MVP, MUP-a, NOT-a kao i ANB u cilju razmjene informacija o crnogorskim državljanima koji su, prema podacima Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, na teritoriji Sirije.

Takođe, u cilju jačanja međunarodne saradnje, upućena je inicijativa za pristupanje Crne Gore *Christchurch Call*-u. Ovaj poziv je objavljen nakon terorizma u novozelandskom gradu Christchurch, kada je u napadu na dvije džamije ubijeno 51, a ranjeno 50 ljudi.¹⁹

Efikasna upotreba INTERPOL-ovih i EUROPOL-ovih resursa u sprječavanju i suzbijanju nasilnog ekstremizma, u 2019. godini, rezultirala je sljedećim:

Broj razmijenjenih informacija:

---

¹⁹ Teroristički napad bio je prenošen uživo putem interneta i viđen više od 4000 puta prije nego što je uklonjen. Dva mjeseca kasnije, novozelandska premijerka i francuski predsjednik okupili su u Parizu šefove država/vlada i vodeće ljude iz sektora tehnologija da usvoje Christchurch call, kojim se, između ostalog obavezuju da će osigurati djelotvorno sprovođenje važećih zakona koji zabranjuju proizvodnju ili širenje terorističkih i nasilnih ekstremističkih sadržaja.

Ukupan broj obrađivanih predmeta iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, do 31.12.2019, godine je **892**, od navedenog broja je završeno **521** predmet, dok je u radu **371** predmet.

Sa INTERPOL-om je razmijenjeno ukupno **1077** komunikacija po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, od kojih je poslato **243** komunikacije, a zaprimljeno **834** komunikacija.

Sa EUROPOL-om je razmijenjeno ukupno **809** komunikacija po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, od kojih je poslato **156** komunikacija, a zaprimljeno **653** komunikacije.

Od SELEC centra su zaprimljene 2 komunikacije po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina. Broja analitičkih projekata, inicijativa i operacija/akcija(od 01.01.2019.-01.12.2019.)

INTERPOL:

Crna Gora je u periodu 01.01.2019. – 31.12.2019. nastavila aktivno da koristi INTERPOL-ov FIND sistem (automatske provjere Interpol-ovih baza podataka za lica, dokumenata i vozila) i u istom periodu je izvršila:

- o Ukupno **13,963,841** provjera u Interpolovoj bazi traženih lica, na osnovu čega je lišeno slobode 5 lica
- o Ukupno **14,858,324** provjera dokumenata u Interpol-ovoj bazi krađenih i izgubljenih dokumenata, pri čemu je utvrđeno 609 poklapanja, tj, pronađeno putnih isprava koje su se potraživale u Interpol-ovoj bazi podataka
- o Ukupno **3,713,714** provjera vozila u Interpol-ovoj bazi krađenih vozila, na osnovu kojih je pronađeno i oduzeto ukupno 38 vozila koja su se potraživala
- o Takođe, ukupno je izvršen unos **8,979** nevažećih crnogorskih putnih isprava u Interpolovu bazu otuđenih i izgubljenih putnih isprava, u cilju sprječavanja njihove zloupotrebe i eventualnog neovlaštenog korištenja širom svijeta.

Takodje, Uprava policije posredstvom međunarodne policijske saradnje aktivno učestvuje u dva projekta INTERPOL-a i to:

(1) NEXUS, u vezi stranih terorističkih boraca. NCB Interpol Podgorica daje značajan doprinos u razmjeni informacija kroz ovaj projekat, kako kroz ažuriranje liste stranih terorističkih boraca, tako i u razmjeni konkretnih operativnih informacija i vršenju konkretnih provjera po zahtjevima ostalih država članica Interpola.

(2) VENNLING – projekat Interpola posvećen vršenju provjera i razmjeni informacija svih država članica Interpola sa Generalnim Sekretarijatom INTERPOL-a, u cilju identifikovanja aktivnih terorističkih grupa i pružanja analitičke podrške INTREPOL-a u cilju poboljšanja kapaciteta država članica u borbi protiv prijetnji od terorizma – kontinuirana aktivnost

EUROPOL:

Uprava policije Crne Gore posredstvom biroa Europol, preko međunarodne policijske saradnje, kroz dostavljanje konkretnih informacija aktivno participira u Analitičkom projektu „TRAVELLERS“ – podaci o licima koja putuju u zone konflikta ili ratom zahvaćena područja, a u cilju sprovođenja terorističkih aktivnosti.

Platforma „SIRIUS“ namijenjena razumijevanju online provajder usluga, dobijanju relevantnih sadržaja od strane online provajdera, dešifrovanju značenja relevantnih sadržaja i obezbjeđivanju mogućnosti praćenja.

23. i 24. oktobra 2019.g. crnogorski oficir za vezu u Europolu, učestvovao je na godišnjoj konferenciji u okviru platforme SIRIUS, održanoj bu sjedištu Europol.

U kontinuitetu se **razmjenjuju informacije** u vezi sa listama pojedinaca i pravnih lica i ostale informacije drugih država i međunarodnih organizacija o licima koja se dovode u vezu sa nasilnim ekstremizmom, radikalizmom i terorizmom, o kojima obavještavaju UN i druge međunarodne organizacije. U izvještajnom periodu razmijenjena je 1 informacija po pitanju terorizma između MO i MUP-a i ANB-a.

U odnosu na strateški cilj 3 „Sprovođenje aktivnosti kao odgovor na pokretače radikalizacije – suzbijanje radikalizma i nasilnog ekstremizma“, urađeno je sljedeće:

Posebna pažnja je posvećena afirmaciji sporta kod djece i omladine. U izvještajnom periodu, Ministarstvo sporta i mladih je organizovalo **5 takmičenja** (kup takmičenje Crne Gore u odbojci, Kup takmičenje Crne Gore u košarci, Liga takmičenje u rukometu, Takmičenje u školskom fudbalu u kategoriji II i III razred osnovne škole i takmičenje u školskom fudbalu u kategoriji IV i V razred osnovne škole) u kojima je bilo uključeno **2.500 djece i omladine, 160 nastavnika** fizičkog vaspitanja, dok je rekonstruisano, adaptirano ili izgrađeno **9 infrastrukturnih objekata**:

- adaptiran otvoren teren OŠ „Maksim Gorki“ Podgorica;
- adaptirana fiskulturna sala OŠ „Milija Nikčević“ Nikšić;
- Izgrađeni tereni u mjestu Godočelje, Petnjica;
- Izgrađen otvoreni teren za male sportove u Šavniku;
- Adaptiran otvoreni teren u MZ Bar II, Bar;
- adaptirana fiskulturna sala OŠ „Oktoih“ Podgorica;
- adaptirana fiskulturna sala OŠ „Mileva Lajović Lalatović“ Nikšić;
- adaptirana fiskulturna sala OŠ „Njegoš“ Cetinje;
- adaptirana fiskulturna sala Srednje elektro-ekonomske škole Bijelo Polje

U periodu od 23-30.09.2019. obilježena je Evropska nedjelja sporta kroz niz događaja. Između ostalog, 29.09.2019. organizovan je događaj „Trka zadovoljstva – Fun Run“ na 5km, u cilju promocije zdravih stilova života i značaja fizičke aktivnosti.

U širem kontekstu prevencije radikalizacije i nasilnog ekstremizma, pažnja se posvetila i **afirmaciji politike zapošljavanja mladih.**

U izvještajnom periodu, shodno svojim nadležnostima, **Investiciono - razvojni fond Crne Gore AD** je, zahvaljući konstatnom fokusu na unapređenju modela finansiranja, koji ima za cilj da podrži i unaprijedi crnogorsku privredu, u **periodu od 2010. do kraja 2019. plasirao preko 1 milijardu EUR.**

Tokom 2019.godini IRFCG je plasirao **preko 240 mil EUR.**

Posebna pažnja je posvećena kreiranju i realizaciji programa podrške koji se odnose na razvoj preduzetništva, a namijenjene su mladima u biznisu, individualnim poljoprivrednim proizvođačima, ženama u biznisu, visokoškolcima. Uključivanje ovih ciljnih grupa

u ekonomske tokove i kreiranje dodate vrijednosti su važni pokretači stvaranja uslova za veće zapošljavanje, povećanje radne aktivnosti i mobilnosti radnika, a sve u cilju daljeg napredka crnogorske ekonomije.

Programi podrške koji su dostupni mladima u okviru namjenskih kreditnih linija za podršku razvoja preduzetništva su:

- Program kreditiranja visokoškolaca
- Program kreditiranja početnika u biznisu - start up
- Program kreditiranja mladih u biznisu
- Program podrške ženama u biznisu - UNDP
- Program podrške ženama u biznisu - start up
- Program podrške ženama u biznisu
- Program razvoja preduzetništva
- Razvojni krediti za mikro, mali i srednji biznis-CEB
- Program finansiranja trajnih obrtnih sredstava za mikro mali i srednji biznis -CEB
- Programi podrške razvoju poljoprivrede

Realizacijom navedenih programa **tokom 2019. godine je podržano 260 projekata u vrijednosti od 20,4 mil EUR.**

Takođe, svi ostali programi podrške IRFCG-a su namijenjeni kreiranju novih i očuvanju postojećih radnih mjesta za mlade.

Svojom ukupnom realizacijom tokom **2019. godine u iznosu od 241,4 mil EUR**, koja se odnosi na preko **500 projekata**, IRF CG je podržao otvaranje i očuvanje preko 10.000 radnih mjesta u okviru kojih se **preko 3.500 radnih mjesta odnosi na mlade.**

Ministarstvo ekonomije sprovodi Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu, u okviru kojeg je definisano 10 programskih linija. Indikatori koji se odnose na podršku mladima:

U okviru programske linije za unapređenje inovativnosti podržana su 2 projekta od ukupno 23 u kojima su osnivači mladi.

· U okviru Programa za uvođenje međunarodnih standarda ugovoreno je ukupno 73 aplikacije od čega je broj preduzeća u vlasništvu mladih 16 (21,91%);

· U okviru programske linije za mentoring, u 2019. godini pružena je podrška za 10 preduzeća, od čega su 5 u vlasništvu mladih.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo finansija, u saradnji sa Delegacijom EU u CG su 01.03.2019. godine pokrenuli Poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za Podršku osposobljavanju i zapošljavanju nezaposlenih lica za deficitarna zanimanja u Crnoj Gori, kao i jačanju zapošljivosti nezaposlenih pripadnika romske i egipćanske populacije” u vrijednosti od 1,6 miliona EUR. Poziv ima za cilj povećanje zapošljivosti nezaposlenih lica kroz sticanje ključnih znanja, vještina i kompetencija za prepoznata deficitarna zanimanja u Crnoj Gori.

Ciljne grupe su nezaposleni mladi, nezaposlene žene, dugoročno nezaposlena lica, lica sa niskim nivoom kvalifikacija i bez kvalifikacija, ali i nezaposleni predstavnici RE populacije za jednu od dvije komponente poziva.

MRSS – u 2019. godini 3.298 korisnika je učestvovalo u Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Stručno osposobljavanje traje 9 mjeseci i priznaje se kao radno iskustvo u trajanju od 12 mjeseci. Realizacija Programa je počela 15.01.2019. godine

Ovu mjeru realizuje MPR u saradnji sa ZZZCG i Upravom za kadrove.

MRSS i ZZZ su vodili intenzivnu kampanju sezonskog zapošljavanja domaćih radnika.

„Zaposli se u Hrvatskoj“ - naziv je kampanje Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS). Zavod za zapošljavanje (HZZ) istaknut je kao aktivan partner, besplatni poslovni savjetnik i nezaposlenima u traženju posla i poslodavcima u potrazi za radnicima.

Zavod za zapošljavanje je kreirao Program „Stop svojoj ekonomiji“ za samo mlada nezaposlena lica (190 učesnika). Pored navedenog, kreirani su i programi obrazovanja odraslih, osposobljavanja za samostalan rad, osposobljavanja za rad kod poslodavca i programi javnog rada kojima je, pored ostalih nezaposlenih lica, obuhvaćeno 693 mladih nezaposlenih lica.

Kroz sprovedene programe **zaposleno je 535** mladih lica.

Programima su obuhvaćena **883 mlada nezaposlena lica** ili 40,3 % ukupnog broja učesnika programa (2.192).

S obzirom da su osobe mlađe populacije najčešće ciljna grupa radikalnih struktura koje podstrekavaju na nasilni ekstremizam koji vodi ka terorizmu, Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore su tokom 2019. godine sprovedli niz aktivnosti upravo sa mladima, doprinoseći jačanju otpornosti cjelokupnog društva po pitanju ovih fenomena.

Tokom 2019. godine MO je raspisalo dva konkursa za prijem vojnika po ugovoru, te je tokom realizacije ova dva konkursa na službu u VCG po ugovoru o djelu primljeno 106 vojnika po ugovoru.

Dva puta je organizovana obuka za vojnike po ugovoru, a broj lica koji su završili obuku su:

I grupa (na obuci bili od 18.03.2019.-24.05.2019.) – 49 vojnika po ugovoru;

II grupa (na obuci bili od 23.09.2019.-22.11.2019.) – 57 vojnika po ugovoru.

Ukupno: 106

Takođe, tokom 2019. godine MO i VCG su organizovali osnovnu vojnu obuku u sklopu programa dobrovoljnog služenja vojnog roka u trajanju od tri mjeseca za 60 lica.

Dobrovoljno služenje vojnog roka:

I tura (obuka od 25.03.2019. do 21.06.2019.g.) – 51 polaznik započeo obuku, 46 završilo, njih 18 nakon obuke zasnovalo radni odnos u VCG;

II tura (obuku započeli 21.10.2019. a završiće 20. januara 2020. – 14 dobrovoljaca.

Ukupno: 60 dobrovoljaca.

Tokom 2019. godine u cilju približavanja vojnog poziva i promovisanja MO i VCG, organizovan je i Ljetnji vojni kamp (LJVK) za srednjoškolce (23.06.2019.-08.07.2019.), 41 učesnik iz Crne Gore i u skladu sa planom bilateralne saradnje, sedam učesnika iz R.Sjeverne Makedonije, u pratnji jednog makedonskog oficira.

Ukupno: 48 učesnika LJVK.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je uzimajući u obzir stepen nezaposlenosti koji je posebno izražen u ruralnim područjima, razvilo programe za unaprijeđenje samoizdržavanja mladih u ovom sektoru: (1) „Mladi poljoprivrednici“ – namijenjen je mladima sa srednjom ili visokom stručnom spremom u obrazovnim profilima vezanim za poljoprivredu i čije porodice posjeduju

poljoprivredno zemljište, odnosno nemaju zaključen ugovor o zakupu poljoprivrednog zemljišta. Visina pojedinačne subvencije iznosi 10.000 eura. U 2019. godini podržana su 34 mlada poljoprivrednika.

Kroz Agrobudžet u okviru Programa Unapređivanja pčelarstva, MPRR podržava mlade pčelare početnike. Podršku dobijaju mladi ljudi, nezaposleni, starosti 18 do 30 godina. Podrška MPRR iznosi 50 odsto vrijednosti pet pčelinjih zajednica. Mladi pčelari dobijaju pet oformljenih pčelinjih zajednica. Na ovaj način se pruža šansa da započnu posao u oblasti pčelarstva, a time i mogućnost da koriste ostale vidove podrške koju dobijaju pčelari. U 2019, godini podržano je 95 mladih pčelara.

U 2019. godini pokrenuti su programi omladinskog aktivizma koji su usmjereni na prevenciju radikalizacije i nasilnog ekstremizma. Tako je u julu mjesecu u organizaciji Forum MNE organizovana intelektualna obrazovna razmjena. 40 učenika iz crnogorskih srednjih škola bila je u posjeti Trogeni u Švajcarskoj. Cilj programa je bio da se doprinese jačanju interkulturalnog dijaloga, mobilnosti mladih, prihvatanju različitosti i pristupa kulturnim sadržajima kroz organizaciju i sprovođenje interkulturalnih obrazovnih razmjena na godišnjem nivou. Predviđeno je da svaka razmjena obuhvata 40 mladih ljudi različitog pola, socioekonomskog statusa i religijske i etničke pripadnosti.

U odnosu na strateški cilj 4 „Sprovođenje monitoringa i evaluacije u cilju eliminisanja posljedica nasilnog ekstremizma i terorizma i planiranja budućih aktivnosti“, urađeno je sljedeće:

Formirana je Radna grupa za pripremu nove Strategije koja je pripremila Predlog strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024, sa Akcionim planom za 2020. godinu.

Nacrt strategije s pratećim Akcionim planom je, u skladu sa članom 12 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG" br. 38/22/08, 42/11, 54/16 i 13/18), 11.07.2019. godine, dat na javnu raspravu na najdužim rokom od 40 dana. Nacrt strategije objavljen je na sajtu MUP-a (<http://www.mup.gov.me/vijesti/205612/Poziv-za-javnu-raspravu-o-Nacrtu-strategije-za.html>) i na portalu e-uprave (<http://eusluge.euprava.me/eParticipacija/Item/?Id=95>).

Javni poziv i Program javne rasprave s Nacrtom strateškog dokumenta objavljen je kao podlistak u dnevnom listu „Pobjeda“ 12.07.2019. godine. Takođe, upućen je elektronskim putem na e mail adrese nevladinih organizacija koje se bave ovom temom, vjerskim zajednicama, lokalnim samoupravama i univerzitetima.

Takođe, u okviru javne rasprave održan je okrugli sto, 24.07.2019. godine, u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koji je protekao vrlo uspješno uz pohvale strateškom dokumentu i željom za intenziviranje međusobne saradnje.

Potrebno je naglasiti da je 31.05. 2019. godine, koordinator Biroa za operativnu koordinaciju i ministar unutrašnjih poslova donio Rješenje o obrazovanju **Tima za pomoć i zaštitu** koga čine predstavnici: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva prosvjete, Ministarstva zdravlja, Uprave policije, nevladinog sektora i predstavnici jedinica lokalne samouprave. Zadatak ovog Tima je da, između ostalog, sagleda svaki pojedinačni slučaj prijavljen Nacionalnom operativnom timu gdje postoji sumnja da se radi o

elementima nasilnog ekstremizma ili radikalizma, a koji nije procesuiran nadležnim organima zbog počinjenog krivičnog djela ili prekršaja. Tima će, na osnovu prikupljenih informacija i saznanja, donositi odluku o daljim aktivnostima za svaki konkretan slučaj. Takođe, Tim će se baviti i ženama i djecom povratnicima sa ratišta, kad se o tome donese odluka.

U junu mjesecu stavljena je u funkciju **besplatna linija** za prijave u vezi nasilnog ekstremizma, **080 12 12 12**.

Sredinom godine pušten je u rad sajt **www.zajednoprtovekstremizma.me** u cilju kvalitetnije komunikacije sa javnošću, svim zainteresovanim subjektima gdje se mogu pronaći bitni materijali i informacije o ovim fenomenima i realizovanim aktivnostima.

Preko dvije e mail adrese obezbijedena je i direktna, elektronska komunikacija, sa građanima i zainteresovanom javnošću: jedna u NVO CDT zajednoprtovekstremizma@cdtmn.org a druga u državnom organu – Ministarstvu javne uprave: kontakt@cirt.me

**2. TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE O SPROVOĐENJU
AKTIVNOSTI IZ AKCIONOG PLANA ZA 2019. GODINU
ZA NASTAVAK REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ
STRATEGIJE SUZBIJANJA NASILNOG EKSTREMIZMA
2016-2018. GODINA**

SKRAĆENICE

CVE Strategija – Strategija suzbijanja nasilnog ekstremizma

ANB – Agencija za nacionalnu bezbjednost

EKIP- Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

IRF – Investiciono-razvojni fond

JLS – Jedinice lokalne samouprave

ME – Ministarstvo ekonomije

MJU – Ministarstvo javne uprave

MLJMP – Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

MO – Ministarstvo odbrane

MP – Ministarstvo pravde

MPRR – Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

MPS – Ministarstvo prosvjete

MRSS – Ministarstvo rada i socijalnog staranja

MSM– Ministarstvo sporta i mladih

MUP – Ministarstvo unutrašnjih poslova

MVP – Ministarstvo vanjskih poslova

NOT - Nacionalni međuresorski operativni tim za implementaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma

NVO – Nevladine organizacije

PA – Policijska akademija

RAN – Mrežaza osvješćivanje odradikalizacije

RAN 1 – RAN za komunikaciju i narative

RAN 2 - RAN za obrazovanje i mlade

RAN 3 - RAN za lokalne zajednice

RAN 4 - RAN za zdravstvo i socijalnu zaštitu

RAN 5 - RAN za policiju i druge organe za sprovođenje zakona

RAN 6 - RAN za zatvore i uslovne kazne

RAN 7 - RAN za izlazne strategije

UP – Uprava policije

VDT – Vrhovno državno tužilaštvo

VS – Vrhovni sud Crne Gore

ZIKS – Zavod za izvršenje krivičnih sankcija

ZO – Zajednica opština Crne Gore

ZZZ – Zavod za zapošljavanje Crne Gore

STRATEŠKI CILJ 1

Adekvatno razumijevanje pokretača radikalizacije u cilju prevencije radikalizacije

STRATEŠKI CILJ 1.	Adekvatno razumijevanje pokretača radikalizacije u cilju prevencije radikalizacije					
Operativni cilj 1.	Procjena prijetnje od radikalizacije i nasilnog ekstremizma					
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana				
	U procesu sprovođenja CVE Strategije prepoznat je nedostatak jedinstvene procjene prijetnje od radikalizacije i nasilnog ekstremizma - službe bezbjednosti, svaka u okviru svojih nadležnosti, pripremaju periodične procjene prijetnje od radikalizacije i nasilnog ekstremizma.	Izrađena jedinstvena procjena prijetnje od radikalizacije i nasilnog ekstremizma. Ova procjena je korišćena za izradu nove Strategije. Nacrt upitnika za procjenu rizika je urađen ali nije validiran na odgovarajućoj populaciji.				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana Dku e sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke/o brazloženje
1.1. Izraditi procjenu prijetnje od radikalizma i nasilnog ekstremizma	Izrađena procjena prijetnje od radikalizma i nasilnog ekstremizma ----- Službe bezbjednosti (ANB, MO,UP), u skladu sa nadležnostima, izrađuju periodične izvještaje/analize opasnosti i procjene rizika od nasilnog ekstremizma i terorizma, identifikuju pokretače radikalizacije	UP u saradnji sa ANB, MO (kontakt osoba: Zoran Miličković)	III kvartal 2019.	Redovna budžetska sredstva	Redovna budžetska sredstva ²⁰	

²⁰ „Redovna budžetska sredstva“ - Realizacija aktivnosti ne zahtijeva dodatna budžetska sredstva

	<p>i nasilnog ekstremizma kao i faktore podložnosti, na bazi čega će se pripremiti jedinstvena procjena prijetnje od radikalizma i nasilnog ekstremizma.</p> <p>Dokument „Procjena prijetnje od radikalizma i nasilnog ekstremizma“ je izrađen i označen stepenom tajnosti „Interno“ u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka.</p>					
<p>1.2. Izraditi instrumente za procjenu rizika od radikalizma i nasilnog ekstremizma za lica koja su pravosnažno osuđena</p>	<p>Izrađen instrument za procjenu rizika od radikalizma i nasilnog ekstremizma za lica koja su pravosnažno osuđena</p> <p>-----</p> <p>Nacrt upitnika za procjenu rizika je urađen.</p> <p>Napominjemo da je jedan od ciljeva projekta Savjeta Evrope Jačanje zatvorskih kapaciteta u borbi protiv terorizma, izrada jedinstvenog upitnika za procjenu rizika od terorizma za zemlje Zapadnog Balkana i Turske, kao i stvaranje regionalne e-platfome koja će se baviti ovom temom.</p>	<p>ZIKS</p> <p>u saradnji sa</p> <p>RAN 6</p> <p>(kontakt osoba: Dragica Rajković)</p>	<p>IV kvartal 2019.</p>		<p>Redovna budžetska sredstva / donatorska sredstva(cc 10000 €)</p> <p>Obuke su bile u okviru projekta Savjeta Evrope i OSCE-a pa nemamo tačne podatke o utrošenim sredstvima.</p>	<p>Nacrt upitnika nije validiran na odgovarajućoj populaciji</p> <p>Kako trenutno nema zatvorenika na izdržavanju zatvorske kazne po ovom osnovu, validnost upitnika nije moguće</p>

	<p>Takođe, predstavnici ZIKS-a (koji su i članovi NOT-a) su učesnici radnih grupa u okviru ovog projekta koje se bave temom terorizma u zatvorima (instrumentima za procjenu rizika, tehnikama rada sa zatvorenicima, obukama službenika i socijalnim prihvatom).</p> <p>Prva Radna grupa održana je u Podgorici, u oktobru 2019. godine, na Skrining, procjena rizika i potreba zatvorenika (3 učesnika iz ZIKS-a, od kojih jedan ispred NOT-a).</p> <p>Druga Radna grupa održana je u Sarajevu u novembru 2019. godine na temu Posebnih programa tretmana za ovu vrstu krivičnih djela (2 učesnika iz ZIKS-a).</p> <p>Treća Radna grupa održana je u Tirani, u decembru mjesecu, na temu Obuke službenika koji rade sa počiniocima ove vrste krivičnih djela (2 učesnika iz ZIKS-a)</p> <p>Ovaj projekat će trajati do kraja 2022. godine.</p> <p>Napominjemo da je predstavnik</p>				<p>Upitnik su radili službenici UIKS-a pa nije bilo utroška sredstava.</p>	<p>ispitati.</p> <p>Preporuka je da se u narednom periodu, ostvari saradnja sa kolegama iz regiona u cilju razmjene iskustava o instrumentim a za procjenu i procjene validnosti upitnika.</p>
--	---	--	--	--	--	--

	ZIKS-a prisustvovao i radnoj grupi u Tirani koja je radila na temu programa reintegracije ove kategorije zatvorenika.					
Operativni cilj broj 2.	Jačanje saradnje s civilnim društvom i vjerskim zajednicama					
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana				
	Iako je, u dosadašnjem sprovođenju CVE Strategije, saradnja sa civilnim društvom i vjerskim zajednicama ostvarena u određenoj mjeri, riječ je o potencijalu saradnje koji nije iskorišten u mjeri mogućeg i potrebnog.	Osnažene organizacije civilnog društva za kreiranje i sprovođenje programa u polju prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije, kroz niz treninga i obuka. Realizovano je 9 aktivnosti sa ciljem razvijanja saradnje sa medijima u cilju profesionalnog informisanja i podizanja svijesti u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma.				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.2	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja	
2.1. Umrežiti i osnažiti mreže organizacija civilnog društva iz zemalja Zapadnog Balkana - pokretanja online hub-a organizacija civilnog društva iz regiona	Urađen i pokrenut web portal sa bazom podataka i relevantnim dokumentima Broj organizacija registrovanih na portalu	NVO Forum MNE u saradnji sa NOT	II kvartal 2019. godine		Redovna budžetska sredstva/EU sredstva (3200 €)	

	<p>Broj posjeta sajtu</p> <p>-----</p> <p>Nemamo precizne informacije o broju posjeta sajtu jer je sajt u izradi.</p> <p>- U saradji sa Resolve mrežom organizovan je dvodnevni događaj „Pregled prioriteta istraživanja: Određivanje prioriteta za istraživanja nasilnog ekstremizma na Zapadnom Balkanu“ koji je okupio praktičare i istraživače iz regiona. Događaj je organizovan od 10-12.04.2019. godine u Podgorici.</p> <p>- Organizovan regionalni trening za trenere u okviru projekta „Zajednice na prvom mjestu: Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma od prevencije do reintegracije“, 15-18.04.2019. godine u Podgorici.</p> <p>Portal nije izrađen ali su izrađene smjernice za izradu regionalnog online hub-a uz konsultacije sa ekspertima iz inostranstva i organizacijama civilnog društva iz</p>	<p>(kontakt osoba: Elvira Hadžibegović Bubanja)</p>				
--	--	---	--	--	--	--

	<p>regiona.</p> <p>Održana dva sastanka sa organizacijama civilnog društva iz regiona Zapadnog Balkana u okviru projekta „Zajednice na prvom mjestu: pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma od prevencije do reintegracije“ Sastanci su održani u Sarajevu (29.-30.05. 2019.) i Novom Pazaru (15-17.11.2019. godine).</p>					
<p>2.2. Osnažiti organizacije civilnog društva za kreiranje i sprovođenje programa u polju prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije</p>	<p>Broj organizovanih sastanaka</p> <p>Broj održanih obuka</p> <p>Broj učesnika sastanaka/obuka</p> <p>Broj pokrenutih inicijativa/programa</p> <p>-----</p> <p>Tokom 2019. godine Forum MNE je realizovao pet trodnevnih treninga izgradnje kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD) za uspješno planiranje i sprovođenje aktivnosti u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog</p>	<p>NVO Forum MNE</p> <p>u saradnji sa</p> <p>NOT</p> <p>(kontakt osoba Elvira Hadžibegović Bujanja)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>EU sredstva</p> <p>35000 €</p>	

	<p>eksremizma.</p> <p>I trening: Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam, održan 22-24.07.2019. godine u Beranama;</p> <p>II trening: Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam, održan 26-28.09.2019. godine u Podgorici;</p> <p>III trening: Mediji u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma održah 27-29.10.2019. u Podgorici</p> <p>IV trening: Razumijevanje i prevencija nasilnog ekstremizma u školama, održan 25-27.11.2019. U Podgorici;</p> <p>V trening: Omladinski rad u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma održan 16-18.12.2019. u Podgorici.</p> <p>Na treninzima je učestvovalo ukupno 116 predstavnika organizacija civilnog društva, medija, strukovnih udruženja prosvjetnih radnika i mladih.</p> <p>U toku je priprema Sporazuma o saradnji koji će biti potpisan između NOT-a i Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>Gore. Sporazum će biti osnova za saradnju, obostranu podršku u prevenciji i borbi protiv nasilnog ekstremizma.</p> <p>Aktivnosti CDT na projektu raskrinkavanje.me se odvijaju svakodnevno. U izvještajnom periodu objavljena analiza “Infekcija manipulacijama”. Više informacija dostupno na https://www.cdtmn.org/2019/05/20/infekcija-manipulacijama-raskrinkavanje-u-cg/</p> <p>CDT sa partnerima pokrenuo obuke protiv dezinformisanja (<i>Media Literacy Accelerator - MLA</i>). Obrađuju se 4 ključne teme: medijska pismenost, borba protiv dezinformacija, stvaranje pozitivnih narativa i privatnost i digitalna bezbjednost. U ove aktivnosti biće uključeni predstavnici državnih institucija, NVO, medija...</p> <p>-04.06.2019. održano javno predavanje „Dijalog u zajednici – prevencija radikalizacije i nasilnog ekstremizma“, u organizaciji NVO Centar za građansko obrazovanje.</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>- 07.06.2019. održana druga po redu, javna debata “<i>Dijalog u zajednici – prevencija radikalizacije i nasilnog ekstremizma</i>”, koju je u Baru organizovao Centar za građansko obrazovanje. (CGO).</p> <p>28.10.2019. Cetinje. Nacionalni koordinator je bio jedan od panelista na Panel diskusiji „Prevencija nasilnog ekstremizma“. Ova Panel diskusija je dio programa „Za jači glas organizacija građanskog društva“ koju realizuje Fond za aktivno građanstvo uz podršku Američke ambasade u Podgorici.</p> <p>- Atlantski savez Crne Gore je 10.12.2019. godine na Pravnom fakultetu organizovao radionicu pod nazivom „Sprječavanje online radikalizacije mladih u Crnoj Gori“, koju je otvorio nacionalni koordinator.</p>					
2.3. Održavati redovnu komunikaciju i razvijati saradnju sa medijima u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma	<p>Broj održanih sastanaka</p> <p>Broj zajedničkih inicijativa</p>	<p>Nacionalni koordinator</p> <p>u saradnji sa</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/Donatorska</p>	

	<p>-----</p> <p>- U saradnji sa glavnim urednicima DL Pobjeda i Dnevne novine objavljen je tekst o devetnaestogodišnjoj djevojci Šamini Begum koja želi da napusti Islamsku državu i dođe kući u Veliku Britaniju.</p> <p>Isti tekst je objavljen i na informativnom portalu – Analitika.</p> <p>- U saradnji sa Dojče Vele, objavljen je intervju sa nacionalnim P-CVE koordinatorom</p> <p>- U saradnji sa RCG, emitovan je intervju sa nacionalnim koordinatortom</p> <p>- 02.06.2019. godine nacionalni koordinator je učestvovao u emisiji „Okvir“ koja se emituje na RTCG. Tema emisije se odnosila na prijetnje u sajber prostoru pa je, između ostalog, bilo riječi i o širenju ekstremizma na internetu.</p> <p>Povodom 2. oktobra – Dana unutrašnjih poslova, održan je sastanak sa predstavnicima medija na kome je, između ostalog,</p>	<p>NOT,</p> <p>RAN 1</p> <p>civilnim društvom i međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Dragan Pejanović)</p>			<p>sredstva (cc 5000 €)</p>	
--	---	--	--	--	---------------------------------	--

	<p>nacionalni koordinator ukazao predstavnicima medija na njihov značaj u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma.</p> <p>03.10.2019. upućen je poziv predstavnicima medijskih kuća u Crnoj Gori da odrede kontakt osobe za saradnju sa NOT-om, imajući u vidu značaj medija u ovom procesu, te činjenicu da medijsko izvještavanje može doprinijeti povećanju podložnosti radikalizaciji, a veća informacijska i medijska pismenost povećava otpornost na radikalizaciju.</p> <p>27.-29.10.2019. godine održana je radionica na temu „Mediji u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma“, koju je organizovao Forum MNE, u okviru trogodišnjeg projekta Zajednica na prvom mjestu: Kreiranje HUB-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma – od prevencije do reintegracije.</p> <hr/> <p>CDT sa partnerima pokrenuo obuke protiv dezinformisanja (Media</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>Literacy Accelerator - MLA). Obrađuju se 4 ključne teme: medijska pismenost, borba protiv dezinformacija, stvaranje pozitivnih narativa i privatnost i digitalna bezbjednost. U ove aktivnosti biće uključeni predstavnici državnih institucija, NVO, medija...</p> <p>Aktivnosti CDT na projektu Raskrivanjanje.me se odvijaju svakodnevno. U izvještajnom periodu objavljena analiza "Infekcija manipulacijama".</p>					
<p>2.4. Održavati redovnu komunikaciju i saradnju sa vjerskim zajednicama u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma</p>	<p>Broj održanih sastanaka</p> <p>Broj održanih inicijativa</p> <p>-----</p> <p>2-3.03.2019. (Ulcinj) - MLJMP je organizovalo konferenciju „Uloga religije u suzbijanju nasilnog ekstremizma“</p> <p>Pripremljen je i 07.11.2019. godine promovisan Pojmovnik religijske kulture u kome su predstavljeni najvažniji simboli, etičke vrijednosti i učenja velikih monoteističkih učenja, kako bi se mladi ljudi ali i svi građani i građanke Crne Gore, na</p>	<p>MLJMP</p> <p>u saradnji sa</p> <p>RAN 1, NOT, civilnim društvom i međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Žana Filipović)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/do natorska sredstva (cc 12000 €)</p>	

	<p>jednostavan i koncizan način upoznali sa njihovim temeljnim učenjima.</p> <p>Sprovedena je anketa, "Stavovi srednjoškolaca/ki o nasilnom ekstremizmu i terorizmu", rađena u 10 srednjih škola, namijenjena maturantima/kinjama - Podgorica, Tuzi, Danilovgrad, Cetinje, Tivat, Rožaje, Berane, Ulcinj. U toku je obrada ankete.</p> <p>Škole su izabrane po principu teritorijalnosti – da se što je bolje moguće obuhvati cijela teritorija Crne Gore (centralni dio, sjever i jug).</p>				<p>Na vršenju Ankete, ukupno je utrošeno 1.600,86 eura.</p>	
<p>2.5. Održavati redovnu komunikaciju i saradnju sa nevladinim organizacijama u vezi sa prevencijom radikalizacije i nasilnog ekstremizma</p>	<p>Broj održanih sastanaka</p> <p>Broj održanih inicijativa</p> <p>-----</p> <p>Forum MNE je tokom 2019. godine u cilju komunikacije sa organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim akterima u</p>	<p>Forum MNE</p> <p>u saradnji sa</p> <p>NOT, civilnim društvom i međunarodnim partnerima</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/do natorska sredstva</p>	

	<p>oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma organizovao:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predstavljanje izvještaja „Civilno društvo u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma“. Događaj je organizovan u Podgorici, 11.02.2019. godine. <p>Istraživanje je dostupno na linku:http://www.forum-mne.com/civil-society-in-preventing-and-counteracting-violent-extremism-in-the-western-balkans/</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dvodnevnu nacionalnu radionicu „Identifikacija potreba za uspješno sprovođenje programa u oblasti P/SNE.“ Radionica je održana u Podgorici 27. i 28.03.2019. i poslužila je kao osnov za kreiranje programa izgradnje kapaciteta za OCD u Crnoj Gori. - Ekspertsku radionicu „Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam“. Radionica je održana u Podgorici 20.12.2019. godine. Tokom radionice učesnici su radili na izradi smjernica za civilni sektor u oblasti P/SNE u sljedećim tematskim oblastima: porodica i mladi; obrazovanje; narativi; politike i	<p>(kontakt osoba: Elvira Hadžibegović Bubanja)</p>				
--	---	---	--	--	--	--

	<p>istraživanja.</p> <p>Na ovim događajima je učestvovalo ukupno 78 predstavnika organizacija civilnog društva, akademske zajednice, medija i relevantnih institucija, koje su uključene u sprovođenje aktivnosti u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma (P/SNE) ili koje se indirektno bave pokretačima nasilnog ekstremizma.</p>					
<p>2.6. Pripremiti teze koje bi se koristile u javnim nastupima na temu radikalizma i nasilnog ekstremizma</p>	<p>Pripremljene komunikacione teze</p> <p>-----</p> <p>Pripremljena radna verzija komunikacionih teza. Finalizacija teksta će biti urađena nakon završetka istraživanja javnog mnjenja koje je u toku.</p> <p>Okvir za javne nastupe dat je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Platformom za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu²¹ - Informatoru „Zajedno protiv nasilnog ekstremizma – odgovori 	<p>RAN 1</p> <p>u saradnji sa</p> <p>NOT</p> <p>(kontakt osoba: Dragan Koprivica)</p>	<p>II kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva</p>	

²¹https://zajednoprotovekstremizma.me/wp-content/uploads/2019/12/Platforma-2019_preview-7-1.pdf

	<p>na 19 najčešće postavljanih pitanja o nasilnom ekstremizmu²²</p> <p>- govorima i javnim nastupima nacionalnog koordinatora i članova NOT-a.</p> <p>Nakon prikupljanja potrebnih podataka i informacija, teze će biti ažurirane i prilagođene stanju u 2020. godini.</p>					
2.7. Intenzivirati aktivnosti na smanjenju dostupnosti ekstremističkih sadržaja na internetu	<p>Unaprijeđena saradnja sa CIRT timom</p> <p>- Urađena informacija/analiza o zakonskim i tehničkim mogućnostima i kapacitetima svih relevantnih subjekata u blokiranju internet sadržaja koji propagiraju radikalizam i nasilni ekstremizam</p> <p>Aktivnost je realizovana kroz internu, neformalnu analizu zakonskog i institucionalnog okvira, koja za rezultat ima Nacrt memoranduma o saradnji u prevenciji i suzbijanju radikalnih i nasilno-</p>	<p>RAN mreže,</p> <p>EKIP,</p> <p>NOT</p> <p>u saradnji sa internet provajderima</p> <p>(kontakt osoba: Nikola Šaranović)</p> <p>Nacionalni</p>	III kvartal 2019.		Redovna budžetska sredstva/D onatorska sredstva (cc 10000 €)	

²²<https://zajednoprotoivekstremizma.me/wp-content/uploads/2019/06/Priru%C4%8Dnik-6.pdf>

	<p>ekstremističkih sadržaja na internetu, između NOT-a i operatera elektronskih komunikacija.</p> <hr/> <p>- 3-4.04.2019. održan je Nacionalni seminar na temu sajber bezbjednosti i borbe protiv korišćenja interneta u terorističke svrhe i svrhe organizovanog kriminala.</p> <p>Organizatori radionice su Misija OEBS-a u Crnoj Gori i Slovačka Ambasada u Crnoj Gori. Ispred NOT-a radionici je prisustvovao Nikola Šaranović.</p> <p>- 12.04.2019. održana je Regionalna radionica o prevenciji radikalizacije na internetu u organizaciji NOT-a i Regionalnog savjeta za saradnju – RCC</p> <p>17.05.2019. nacionalni koordinator učestvovao na Cyber Security Konferenciji „Jačanje nacionalne sajber bezbjednosti u kontekstu suprotstavljanja hibridnim prijetnjama na bazi uspostavljenih standarda NATO i EU na</p>	<p>koordinator,</p> <p>NOT,</p> <p>u saradnji sa MJU</p> <p>(Kontakt osoba: Dragan Pejanović)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva</p>	
--	---	---	-------------------------------	--	-----------------------------------	--

	<p>globalnom nivou“.</p> <p>23-24.05.2019. (Hag) – Nacionalni koordinator učestvovao na Radionici posvećenoj zemljama Zapadnog Balkana sa ciljem upoznavanja sa radom EU jedinice za monitoring i upućivanje na sporne sadržaje na internetu. Sa operativnog nivoa radionicu je ispratio predstavnik Uprave policije.</p> <p>20.12.2019. godine MUP, MSM, MJU i UP potpisali su Sporazum o saradnji u realizaciji edukativne kampanje „Digitalna pismenost i zaštita djece i mladih na internetu“.</p>					
Operativni cilj broj 3.	Jačanje otpornosti zajednice na radikalizaminasilni ekstremizam					
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana				
	Dosadašnjim sprovođenjem CVE Strategije prepoznat je nedostatak definisanja različitih ciljnih grupa i prema njima dizajniranih i povezanih programa, kako bi se izbjegla preklapanja i utvrdili konkretni koraci pojedinačnih subjekata.	Precizno definisane ciljne grupe i dizajnirani (sprovedeni) specijalni programi i akcije.				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja	

<p>3.1. Izraditi priručnik za bolje razumijevanje i prepoznavanje pojave radikalizma i nasilnog ekstremizma</p>	<p>Izrađen priručnik Promovisan priručnik Distribuiran priručnik zainteresovanim stranama</p> <p>-----</p> <p>Izrađen je i distribuiran Priručnik pod nazivom „Zajedno protiv ekstremizma“ – Odgovori na 19 najčešće postavljanih pitanja o nasilnom ekstremizmu. Tiraž: 1000 primjeraka.</p>	<p>RAN mreže (RAN 1, RAN 2, RAN 3, RAN 4, RAN 5, RAN 6)</p> <p>i</p> <p>NOT</p> <p>u sardnji sa međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Sanda Vučić)</p>	<p>III kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva</p>	
<p>3.2. Osnaživati ulogu roditelja kao važnih aktera u prevenciji/suzbijanju radikalizacije i nasilnog ekstremizma</p>	<p>Broj obučanih trenera Broj učesnika programa Broj održanih sesija</p> <p>-----</p> <p>Održan pripremni sastanak sa predstavnicama organizacije „Žene bez granica“ (25-28.02.2019.), u vezi aktivnosti koje je potrebno sprovesti za realizaciju škole za majke „Roditeljstvo za mir“. - odabrano 7 voditeljica/fasilitatorki koje će voditi školu;</p>	<p>NVO Forum MNE</p> <p>u saradnji sa RAN 2, RAN3 i RAN 4</p> <p>(kontakt osoba: Elvira Hadžibegović Bujanja)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/SAD sredstva (10000 €)</p>	

	<p>- odabrane 3 zapisničarke za svaku školu;</p> <p>Odabrane 3 lokacije za školu: Tuzi i Podgorica (mjesne zajednice Kruševac i Stara Varoš);</p> <p>Raspisan poziv za učesnice škole</p> <p>U toku je formiranje grupa polaznica za školu.</p> <p>Održan je i niz sastanaka sa OCD u Crnoj Gori, kao i relevantnim institucijama i predstavnicima međunarodne zajednice, medija i akademske zajednice u cilju upoznavanja sa projektom i planiranja budućih aktivnosti.</p>					
<p>3.3. Sprovesti posebne programe tretmana u cilju deradikalizacije zatvorenika</p>	<p>Sprovedeni programi deradikalizacije zatvorenika</p> <p>-----</p> <p>Sproveden individualni program za dva lica koja su pravosnažno osuđeno za KD učestvovanje u stranim oružanim formacijama iz člana 449b stav 2 KZ CG.</p> <p>Praćenje specijalog recidivizma u vezi sa ovom pojavom.</p> <p>Dva lica koja su otpuštena sa izdržavanja kazni zatvora na kojima</p>	<p>ZIKS</p> <p>u saradnji sa</p> <p>RAN 6, NOT,</p> <p>međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Dragica Rajković)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva (cc 5000 €)</p>	

	<p>su se nalazila zbog počinjenih krivičnih djela učestvovanja u stranim oružanim formacijama (član 449b stav 2 KZ CG), nakon otpusta nijesu dolazila na izdržavanje kazne po bilo kom osnovu, niti je protiv istih u toku krivični postupak za istorodno ili slično krivično djelo zbog kog su se nalazili na izdržavanju kazne.</p>					
--	---	--	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ 2

Jačanje kapaciteta i uspostavljanje djelotvornih mehanizama koordinacije među odgovornim institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou

STRATEŠKI CILJ 2.	Jačanje kapaciteta i uspostavljanje djelotvornih mehanizama koordinacije među odgovornim institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou				
Operativni cilj 1.	Jačanje kapaciteta nadležnih institucija				
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
	Dosadašnje sprovođenje CVE Strategije pokazalo je nedovoljno visok stepen znanja i vještina, kao i tehničke opremljenosti u nadležnim subjektima za bavljenje pitanjima radikalizma i nasilnog ekstremizma.	Sprovedene specijalno dizajnirane obuke za službenike nadležnih subjekata i nabavljena potrebna tehnička oprema.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.1. Stručna usavršavanja službenika nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije	<p>Broj sprovedenih obuka</p> <p>Broj obučanih službenika</p> <p>-----</p> <p>U kontinuitetu se sprovodi stručno usavršavanje službenika nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije. U izvještajnom periodu sprovedeno je 31 obuka koje je pohađalo 243 službenika nadležnih institucija koji rade na pitanjima suzbijanja nasilnog</p>	<p>Nadležni subjekti prepoznati ovim AP,</p> <p>NOT</p> <p>u saradnji sa</p> <p>civilnim društvom i međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Sanda Vučić)</p>	I, II, III, IV kvartal		Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva

	<p>ekstremizma i radikalizacije. Od sprovedenih obuka izdvajamo obuku koja je obuhvatila diskusije o procjeni rizika, mehanizmima sprječavanja i suzbijanja nasilnog ekstremizma, onlajn radikalizaciji i zloupotrebi društvenih mreža, kao i brojne studije slučaja koju je prošlo ukupno 80 nastavnika iz 36 osnovnih i 21 srednje škole iz gradova širom Crne Gore.</p> <p>Opširnije o narativnom dijelu Izvještaja.</p>				
1.2. Održati redovnu konferenciju - Nacionalnu platformu za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu	<p>11.-13. decembra 2019. godine</p> <p>Održana druga redovna konferencija – Nacionalna platforma za suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu.</p> <p>Ovogodišnjoj Platformi je prisustvovalo oko 130 ljudi.</p>	<p>CDT</p> <p>u saradnji sa</p> <p>NOT</p> <p>i međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Dragan Koprivica)</p>	IV. kvartal 2019.		<p>Donatorska sredstva(cc 15000 €)</p> <p>Za 3 dana Platforme utrošeno je 20.000 eura</p>
1.3. Trening trenera (ToT) za sprovođenje obuka na temu ranog prepoznavanja	Odabrana ciljna grupa za trening	RAN 2	IV kvartal 2019.		Redovna budžetska

<p>radikalizacije i ekstremizma</p>	<p>trenera</p> <p>Urađen plan i program obuke za trenere</p> <p>Određena je ciljna grupa – nastavnici srednjih škola</p> <p>-----</p> <p>- Osmišljem je Program treninga za sprovođenje obuka na temu - “Prevenција nasilja i nasilnog ekstremizma kroz obrazovanje”</p> <p>- Navedeni program je prijavljen na Konkursu Centra za stručno obrazovanje Crne Gore za akreditaciju programa za obrazovanje odraslih, za 2019 i 2020. godinu. Program je ušao u proceduru akreditacije. Komisija je Program ocijenila pozitivno, a Nacionalni savjet je usvojio Program.</p>	<p>u sardnji sa</p> <p>NOT, civilnim društvom i međunarodnim partnerima</p> <p>(kontakt osoba: Maraš Dukaj)</p>			<p>sredstva/Donatorska sredstva</p>
<p>1.4. Intezivirati aktivnosti u cilju uspostavljanja Sistema za prethodno slanje informacija o putnicima -API sistema (<i>Advances Passenger Information</i>)</p>	<p>Sprovedene aktivnosti u cilju uspostavljanja Sistema za prethodno slanje informacija o putnicima - API sistema (<i>Advances Passenger Information</i>)</p>	<p>MUP</p> <p>(kontakt osoba: Dragan Pejanović)</p>	<p>IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva</p>

	Komisija za implementaciju API sistema je donijela zaključak da će, u saradnji sa IOMom i ekspertom iz Slovenije, MUP kroz javnu nabavku pristupiti izradi projekta za softversko rješenje za implementaciju API sistema, a ovo bi značilo da će se implementirati sistem koji je projektovan na osnovu API sistema u Sloveniji, članici EU.				Novac za realizaciju ovog sistema je obezbijedjen iz Sektorske budžetske podrške.
Operativni cilj broj 2.	Jačanje saradnje i koordinacije na nacionalnom nivou				
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
	NOT jeformiran kao koordinaciono tijelo za borbu protiv nasilnog ekstremizma i radikalizma u Crnoj Gori, sastavljeno od predstavnika organa koji su nosioci mjera u AP 2016-2018., kao i predstavnika civilnog društva i podijeljen u RAN grupe.	Uspješno funkcionisanje i rad NOT-a. Uspješno funkcionisanje RAN mreža.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
2.1. Formirati nacionalnu RAN mrežu	Formirana nacionalna RAN mreža	CDT u saradnji sa NOT (kontakt osoba: Dragan	IV kvartal		Redovna budžetska sredstva/Donatorska sredstva (cc 20000 €)

	<p>međunarodnih skupova su učestvovali i članovi NOT-a koji su nadležni za teme koje su razmatrane (radikalizacija u zatvorima, prevencija i suzbijanje nasilnog ekstremizma, strani teroristički borci, Mreža jakih gradova (Strong cities network) i td);</p>				
<p>3.2. Efikasna upotreba INTERPOL-ovih i EUROPOL-ovih resursa u sprječavanju i suzbijanju nasilnog ekstremizma</p>	<p>Broj razmijenjenih informacija</p> <p>-----</p> <p>Ukupan broj obrađivanih predmeta iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, do 31.12.2019.godine je 892, od navedenog broja je završeno 521 predmet, dok je u radu 371 predmeta.</p> <p>Sa INTERPOL-om je razmijenjeno ukupno 1077 komunikacija po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina, od kojih je poslato 243 komunikacije, a zaprimljeno 834 komunikacija.</p> <p>Sa EUROPOL-om je razmijenjeno ukupno 809 komunikacija po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma</p>	<p>UP</p> <p>u saradnji sa</p> <p>RAN 5</p> <p>(kontakt osoba: Enis Baković)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva</p>

	<p>i ratnih zločina, od kojih je poslato 156 komunikacija, a zaprimljeno 653 komunikacija.</p> <p>Od SELEC centra su zaprimljene 2 komunikacija po pitanju KD iz oblasti opšteg organizovanog kriminala, terorizma i ratnih zločina.</p> <p>Broja analitičkih projekata, inicijativa i operacija/akcija(od 01.01.2019.-01.12.2019.)</p> <p><u>INTERPOL:</u></p> <p>Crna Gora je u periodu 01.01.2019. – 31.12.2019. nastavila aktivno da koristi INTERPOL-ov FIND sistem (automatske provjere Interpol-ovih baza podataka za lica, dokumenata i vozila) i u istom periodu je izvršila:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Ukupno 13,963,841 provjera u Interpolovoj bazi traženih lica, na osnovu čega je lišeno slobode 5 lica o Ukupno 14,858,324 provjera dokumenata u Interpol-ovoj bazi kradenih i izgubljenih dokumenata, pri čemu je utvrđeno 609 poklapanja, tj, pronađeno putnih				
--	--	--	--	--	--

	<p>isprava koje su se potraživale u Interpol-ovoj bazi podataka</p> <p>o Ukupno 3,713,714 provjera vozila u Interpol-ovoj bazi krađenih vozila, na osnovu kojih je pronađeno i oduzeto ukupno 38 vozila koja su se potraživala</p> <p>o Takođe, ukupno je izvršen unos 8,979 nevažećih crnogorskih putnih isprava u Interpolovu bazu otuđenih i izgubljenih putnih isprava, u cilju sprječavanja njihove zloupotrebe i eventualnog neovlaštenog korištenja širom svijeta.</p> <p>Takođe, Uprava policije posredstvom međunarodne policijske saradnje aktivno učestvuje u dva projekta INTERPOL-a i to:</p> <p>(1) NEXUS, u vezi stranih terorističkih boraca. NCB Interpol Podgorica daje značajan doprinos u razmjeni informacija kroz ovaj projekat, kako kroz ažuriranje liste stranih terorističkih boraca, tako i u razmjeni konkretnih operativnih inofrmacija i vršenju konkretnih provjera po zahtjevima ostalih država članica Interpola.</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>(2) VENNLING – projekat Interpola posvećen vršenju provjera i razmjeni informacija svih država članica Interpola sa Generalnim Sekretarijatom INTERPOL-a, u cilju identifikovanja aktivnih terorističkih grupa i pružanja analitičke podrške INTERPOL-a u cilju poboljšanja kapaciteta država članica u borbi protiv prijetnji od terorizma – kontinuirana aktivnost</p> <p>EUROPOL:</p> <p>Uprava policije Crne Gore posredstvom biroa Europol, preko međunarodne policijske saradnje, kroz dostavljanje konkretnih informacija aktivno participira u Analitičkom projektu „TRAVELLERS“ – podaci o licima koja putuju u zone konflikta ili ratom zahvaćena područja, a u cilju sprovođenja terorističkih aktivnosti.</p> <p>Platforma „SIRIUS“ namijenjena razumijevanju online provajder usluga, dobijanju relevantnih sadržaja od strane online provajdera, dešifrovanju značenja relevantnih sadržaja i obezbjeđivanju mogućnosti</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>praćenja.</p> <p>23. i 24. oktobra 2019.g. crnogorski oficir za vezu u Europolu, učestvovao je na godišnjoj konferenciji u okviru platforme SIRIUS, održanoj bu sjedištu Europolu.</p>				
<p>3.3. Pratiti i informisati nadležne organe o usvojenim rezolucijama i odlukama UN i drugih međunarodnih organizacija od značaja za prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma, i ukazivanje na smjernice i dobre prakse koje se primjenjuju na regionalnom i međunarodnom nivou</p>	<p>Stepen ostvarene implementacije međunarodnih instrumenata i standarda na nacionalnom nivou</p> <p>-----</p> <p>18.06.2019. godine generalni sekretar UN-a Gutereš predstavio je UN Strategiju i Akcioni plan za govor mržnje. Istakao je da oni reprezentuju ambiciozan program za koordinaciju napora u sistemu UN-a za identifikciju, sprječavanje i suočavanje sa govorom mržnje, koristeći sva sredstva koja su im na raspolaganju. Ova strategija i AP imaju dva glavna cilja: Prvo, oni imaju za cilj da poboljšaju naše napore na rješavanju uzroka govora mržnje, u skladu sa vizijom prevencije generalnog sekretara. Ovi osnovni uzroci uključuju nasilje, marginalizaciju, diskriminaciju, siromaštvo,</p>	<p>MVP</p> <p>(kontakt osoba: Ana Ražnatović</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva</p>

	<p>isključenost, nejednakost, nedostatak osnovnog obrazovanja i slabe državne institucije.</p> <p>Strategija preporučuje koordinisan odgovor, uključujući napore da se identifikuju oni koji se upuštaju u govor mržnje, i oni koji su u najboljoj poziciji da ga izazovu. Strategija promovira obrazovanje kao preventivni alat koji može podići svijest i donijeti osjećaj zajedničkog cilja za rješavanje sjemena mržnje. Drugi glavni cilj je omogućiti Ujedinjenim nacijama da djelotvorno odgovore na uticaj govora mržnje na društvo.</p> <p>Ministarstvo vanjskih poslova je dostavilo nadležnim organima notu Komiteta Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija uspostavljenog rezolucijama 1267 (1999), 1989 (2011) i 2253 (2015) u vezi ISIL (Da'esh), Al kaide i povezanih pojedinaca, grupa, poduhvata i entiteta, kojom se obavještava o novom unosu na listu sankcionisanih pojedinaca i entiteta – zamrzavanje imovine, zabrana putovanja i zabrana trgovine oružjem – kako je predviđeno</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>paragrafom 1 Rezolucije Savjeta bezbjednosti 2368 (2017) usvojene u skladu sa poglavljem VII Povelje Ujedinjenih nacija.</p> <p>U noti se nalaze i linkovi sa spiskom svih sankcionisanih pojedinaca i entiteta po istom osnovu, kao i konsolidovana lista svih lica i entiteta koja su pod sankcijama Ujedinjenih nacija.</p> <p>Obilježen 22. avgust, Dan sjećanja na žrtve nasilja zasnovanog na vjeri u uvjerenju. Generalna skupština Ujedinjenih nacija 28. maja 2019. godine jednoglasno je usvojila Rezoluciju o suzbijanju terorizma i drugih akata nasilja zasnovanom na religiji ili uvjerenju, kojom se ovaj dan proglašava Međunarodnim danom sjećanja na žrtve nasilja zasnovanog na vjeri i uvjerenju.</p>				
--	--	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ 3

Sprovođenje aktivnosti kao odgovor na pokretače radikalizacije – suzbijanje radikalizma i nasilnog ekstremizma

STRATEŠKI CILJ 3.	Sprovođenje aktivnosti kao odgovor na pokretače radikalizacije – suzbijanje radikalizma i nasilnog ekstremizma					
Operativni cilj 1.	Inteziviranje sprovođenja konkretnih aktivnosti kao odgovor na pokretače radikalizacije					
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana				
	Dosadašnje sprovođenje CVE Strategije pokazalo je nedovoljan tretman pokretača radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kao i nedovoljan broj i kvalitet programa čijom realizacijom bi se uticalo na eliminisanje ili suzbijanje pokretača radikalizacije.	Intezivirane konkretne aktivnosti i kreirani/sprovedeni programi koji su odgovor na pokretače radikalizacije.				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke/obrazloženje
1.1. Otkrivanje i krivično gonjenje počinitelja krivičnih djela vezanih za nasilni ekstremizam i terorizam i lica koja učestvuju kao strani borci na stranim ratištima, kao i lica i kriminalnih grupa koje pomažu u finansiranju nasilnog ekstremizma i terorizma i regrutovanju i obučavanju stranih boraca	<p>Izveštaj o procesuiranim krivičnim djelima učestvovanje u stranim oružanim formacijama, koji će sadržati broj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krivičnih prijava - Istraga - Optužnih akata i - Presuda <p>-----</p> <p>U izvještajnom periodu nije bilo novih informacija.</p>	<p>MP</p> <p>u saradnji sa</p> <p>UP, VDT, VS</p> <p>(kontakt osoba: Nikola Šaranović)</p>	I, II, III, IV kvartal		Redovna budžetska sredstva	

<p>1.2. Razmjenjivati informacije u vezi sa listama pojedinaca i pravnih lica i ostale informacije drugih država i međunarodnih organizacija o licima koja se dovode u vezu sa nasilnim ekstremizmom, radikalizmom i terorizmom, o kojima obavještavaju UN i druge međunarodne organizacije.</p>	<p>Ažurirana nacionalna baza podataka</p> <p>-----</p> <p>Razmijenjena je 1 informacija po pitanju terorizma između MO i MUP-a i ANB-a.</p> <p>MO kontinuirano razmjenjuje podatke na nacionalnom i na međunarodnom nivou u vezi sa nasilnim ekstremizmom, radikalizmom i terorizmom. Tokom 2019. godine MO, odnosno Obavještajno bezbjednosni direktorat (OBD) je razmijenio 11 informacija sa relevantnim organima na nacionalnom nivou i dvije informacije sa partnerskim službama u skladu sa sporazumima o bilateralnoj saradnji, a koje se tiču ekstremizma, nasilnog radikalizma i terorizma</p> <p>-----</p> <p>MVP je dostavilo nadležnim organima notu Komiteta Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija uspostavljenog rezolucijama 1267 (1999), 1989 (2011) I 2253 (2015) u vezi ISIL (Da'esh), Al kaide i</p>	<p>MVP</p> <p>u saradnji sa</p> <p>UP, ANB, MO i ME</p> <p>(kontakt osoba: Ana Ražnatović)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva</p>	
--	---	---	-------------------------------	--	-----------------------------------	--

povezanih pojedinaca, grupa, poduhvata i entiteta, kojom se obavještava o novom unosu na listu sankcionisanih pojedinaca i entiteta – zamrzavanje imovine, zabrana putovanja i zabrana trgovine oružjem – kako je predviđeno paragrafom 1 Rezolucije Savjeta bezbjednosti 2368 (2017) usvojene u skladu sa poglavljem VII Povelje UN-a. U noti se nalaze i linkovi sa spiskom svih sankcionisanih pojedinaca i entiteta po istom osnovu, kao i konsolidovana lista svih lica i entiteta koja su pod sankcijama UN-a.

Takođe, MVP dobija informacije i od SAD-a o njihovim sankcijama prema nekim licima, koje zatim te informacije prosljeđuje drugim organima.

ANB kontinuirano unaprijeđuje međuinstitucionalnu saradnju i razmjenu podataka sa i VDT, MUP, UP/SPO/USPNFT i drugim državnim organima, kada se za tim ukaže potreba.

<p>1.3. Afirmisati sport kod djece i omladine</p>	<p>Broj održanih takmičenja</p> <p>Pet takmičenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kup takmičenje Crne Gore u odbojci; - Kup takmičenje Crne Gore u košarci; - Liga takmičenje u rukometu; - Takmičenje u školskom fudbalu u kategoriji II i III razred osnovne škole; - Takmičenje u školskom fudbalu u kategoriji IV i V razred osnovne škole <p>Broj uključene djece i omladine</p> <p>2.500 uključenih učenika</p> <p>Broj uključenih nastavnika fizičkog obrazovanja</p> <p>oko 160 nastavnika fizičkog obrazovanja</p> <p>Broj izgrađenih ili rekonstruisanih infrastrukturnih objekata:</p> <p>Devet rekonstruisanih, adaptiranih ili izgrađenih sportskih objekata:</p>	<p>MSM</p> <p>u saradnji sa</p> <p>RAN2 i NOT</p> <p>(kontakt osoba: Andrea Popović)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva</p>	
---	---	---	-------------------------------	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - adaptiran otvoren teren OŠ „Maksim Gorki“ Podgorica; - adaptirana fiskulturna sala OŠ „Milija Nikčević“ Nikšić; - Izgrađeni tereni u mjestu Godočelje, Petnjica; - Izgrađen otvoreni teren za male sportove u Šavniku; - Adaptiran otvoreni teren u MZ Bar II, Bar; - adaptirana fiskulturna sala OŠ „Oktoih“ Podgorica; - adaptirana fiskulturna sala OŠ „Mileva Lajović Lalatović“ Nikšić; - adaptirana fiskulturna sala OŠ „Njegoš“ Cetinje; - adaptirana fiskulturna sala Srednje elektro-ekonomske škole Bijelo Polje <p>U periodu od 23-30. septembra obilježena je Evropska nedjelja sporta kroz niz događaja. Između ostalog, 29.09.2019. organizovan je događaj „Trka zadovoljstva – Fun Run” na 5km, u cilju promocije</p>					
--	--	--	--	--	--

	zdravih stilova života i značaja fizičke aktivnosti.					
1.4. Afirmisati politiku zapošljavanja mladih	<p>Broj programa kreiranih za zapošljavanje mladih</p> <p>Broj zaposlenih mladih lica kroz programe</p> <p>Broj mladih uključenih u programe</p> <hr/> <p>Zapošljavanje mladih: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo finansija, Investiciono-razvojni fond i Zavod za zapošljavanje pokrenuli su 5 programa podrške mladima pri zapošljavanju. IRF: U 2019. godini bilo je 10 programa podrške koji su dostupni mladima u okviru namjenskih kreditnih linija za podršku razvoja preduzetništva. ME sprovodi Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu, u okviru kojeg je definisano 10 programskih linija. MRSS – u</p>	<p>NOT</p> <p>MRSS</p> <p>ZZZ</p> <p>MPS</p> <p>MSM</p> <p>MPRR</p> <p>ME</p> <p>IRF</p> <p>(kontakt osoba: Sanda Vučić)</p>	I, II, III, IV kvartal		Redovna budžetska sredstva	Realizacijom aktivnosti od strane IRF programa tokom 2019. godine je podržano 260 projekata u vrijednosti od 20,4 mil EUR. Svojom ukupnom realizacijom tokom 2019. godine u iznosu od 241,4 mil EUR, koja se odnosi na

	<p>2019. godini 3.298 korisnika je učestvovalo u Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem. ZZZ je kreirao Program „Stop sivoj ekonomiji“ za samo mlada nezaposlena lica (190 učesnika). Pored navedenog, kreirani su i programi obrazovanja odraslih, osposobljavanja za samostalan rad, osposobljavanja za rad kod poslodavca i programi javnog rada kojima je, pored ostalih nezaposlenih lica, obuhvaćeno 693 mladih nezaposlenih lica. Kroz sprovedene programe zaposleno je 535 mladih lica. Programima su obuhvaćena 883 mlada nezaposlena lica ili 40,3 % ukupnog broja učesnika programa (2.192). MO - 2 puta je organizovana obuka za vojnike po ugovoru, za ukupno 106 lica. Takođe, tokom 2019. godine MO i VCG su organizovali osnovnu vojnu obuku u sklopu programa dobrovoljnog služenja vojnog roka u trajanju od tri mjeseca za 60 lica. Ukupno 60 lica je završilo obuku za dobrovoljno služenje vojnog roka. MPRR - u 2019. godini podržana su 34</p>					<p>preko 500 projekata, IRF CG je podržao otvaranje i očuvanje preko 10.000 radnih mjesta u okviru kojih se preko 3.500 radnih mjesta odnosi na mlade.</p>
--	--	--	--	--	--	--

	mlada poljoprivrednika i 95 mladih pčelara.					
1.5. U sklopu rada kancelarija za mlade u jedinicama lokalne samouprave i omladinskim centrima i klubovima, sprovesti aktivnosti usmjerene ka mladima koje se konkretno odnose na prevenciju radikalizacije i nasilnog ekstremizma	<p>Ostvarena saradnja sa nadležnim institucijama</p> <p>Broj održanih aktivnosti na temu radikalizma i nasilnog ekstremizma</p> <p>Broj mladih koji participiraju u tim aktivnostima</p> <p>-----</p> <p>Definisane preporuke za dalji rad</p> <p>01.03.2019. - Sastanak nacionalnog koordinatora sa predstavnicima Zajednice opština. Tema razgovora je bila koordinacija između ova dva subjekta u implementaciji mjera iz AP 2019 za koje su Jedinice lokalne samouprave prepoznate kao odgovorne, kao i inteziviranje komunikacije i djelovanja na lokalnom nivou u prevenciji ove pojave. Predloženo je da se tema inteziviranja aktivnosti na lokalnom nivou pokrene na sjednici UO ZO, kada bi se predsjednicima opština sugerisalo da održe sastanke sa</p>	<p>JLS,</p> <p>Forum MNE</p> <p>RAN 2 i RAN 3</p> <p>(kontakt osoba: Saida Čikić)</p>	I, II, III, IV kvartal		Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva(cc 3000 € po kancelariji)	

	<p>firstline-rima u svojim opštinama.</p> <p>07.-08. novembra 2019. godine u Budvi, održana Radionica o angažovanju mladih u suzbijanju nasilnog ekstremizma i radikalizacije, koju je organizovalo Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore i OEBS Misija u Crnoj Gori.</p> <p>Nacionalni koordinator je prisustvovao ovoj radionici.</p>				
<p>1.6. Pokrenuti programe omladinskog aktivizma usmjerene na prevenciju radikalizacije i nasilnog ekstremizma</p>	<p>Broj održanih aktivnosti</p> <p>Broj mladih koji su participirali u aktivnostima</p> <p>Definisane preporuke shodno aktivnostima</p> <p>-----</p> <p>U organizaciji Forum MNE u julu 2019. godine organizovana je intelektualna obrazovna razmjena. 40 učenika iz crnogorskih srednjih škola bila je u posjeti Trogenu u Švajcarskoj. Cilj programa je bio da se doprinese jačanju interkulturalnog dijaloga, mobilnosti mladih, prihvatanju različitosti i pristupa kulturnim sadržajima kroz organizaciju i sprovođenje interkulturalnih</p>	<p>RAN 2,</p> <p>RAN 3</p> <p>u saradnji sa</p> <p>JLS</p> <p>(kontakt osoba: Elvira Hadžibegović Bujanja)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/ Donatorska sredstva</p>

	<p>obrazovnih razmjena na godišnjem nivou. Predviđeno je da svaka razmjena obuhvata 40 mladih ljudi različitog pola, socioekonomskog statusa i religijske i etničke pripadnosti.</p>					
--	--	--	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ 4

**Sprovođenje monitoringa i evaluacije u cilju eliminisanja posljedica nasilnog ekstremizma i terorizma
i planiranja budućih aktivnosti**

STRATEŠKI CILJ 4.	Sprovođenje monitoringa i evaluacije u cilju eliminisanja posljedica nasilnog ekstremizma i terorizma i planiranja budućih aktivnosti					
Operativni cilj 1.	Redovno izvještavanje o implementaciji Akcionog plana					
	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana				
	Potreba pripreme polugodišnjeg i godišnjeg izvještavanja u cilju utvrđivanja stepena realizacije mjera/aktivnosti, stanja i potreba koje bi bile predmet nove Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma i pratećeg Akcionog plana		Izrađeni polugodišnji i godišnji izvještaji o realizaciji mjera/aktivnosti iz Akcionog plana			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirna sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke/obrazloženje
1.1. Sprovesti monitoring i evaluaciju kvaliteta realizacije Akcionog plana	<p>Kvartalni izvještaj</p> <p>Prvi kvartalni izvještaj o realizaciji Prelaznog Akcionog plana za 2019. godinu pripremljen od strane NOT-a i dostavljen na upoznavanje Birou za operativnu komunikaciju.</p> <p>Polugodišnji izvještaj</p> <p>Polugodišnji izvještaj pripremljen i u julu mjesecu poslat Birou za operativnu koordinaciju o realizovanim</p>	<p>NOT</p> <p>(kontkt osoba: Dragan Pejanović)</p>	<p>I, II, III, IV kvartal</p> <p>II i IV kvartal</p> <p>I kvartal 2020.</p>		Redovna budžetska sredstva	

	<p>aktivnostima/mjerama.</p> <p>Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana</p>					
<p>1.2. Izraditi Strategiju suzbijanja nasilnog ekstremizma i prateći Akcioni plan za period nakon 2019. godine</p>	<p>Izrađena Strategija suzbijanja nasilnog ekstremizma</p> <p>Izrađen prateći Akcioni plan</p> <hr/> <p>Pripremljen Predlog strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024, sa Akcionim planom za 2020. godinu.</p>		<p>IV kvartal 2019.</p>		<p>Redovna budžetska sredstva/Dona torska sredstva</p>	

3. PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Važno je istaći da u Prelaznom akcionom planu za 2019. godinu nema aktivnosti koje nijesu realizovane. Realizacija četiri djelimično realizovane aktivnosti nastaviće se kroz realizaciju mjera predviđenih novom Strategijom prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024 godina i pratećim Akcionim planom za 2020. godinu.

U narednom periodu, kroz ostvarivanje strateških i operativnih ciljeva predviđenih novom Strategijom, doprinijeće se povećanju otpornosti društva, boljem odgovoru institucija i snaženju međunarodne pozicije Crne Gore u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma.

Ostvarivanje tih ciljevamoguće je samo uključivanjem i angažovanjem društva u cjelini, odnosno primjenom sveobuhvatnog i integrisanog društvenog odgovora zasnovanog na partenrstvu između institucija, organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica, akademske zajednice i medija.

U narednom periodu, kroz sproođenje novog strateškog dokumenta ostvariće se ciljevi, smjernice i prioriteti prepoznati u nacionalnim strateškim dokumentima, dokumentima Ujedinjenih nacija, Evropske unije, OEBS-a, Savjeta Evrope i regionalnim prioritetima u okviru Procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Zajedničkim akcionim planom o borbi protiv terorizma (Tirana, oktobar 2018. godine), Sporazumom o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma između Crne Grne i Evropske komisije (Skoplje, novembar 2019. godine), kao i rješenja razvijena pod okriljem Globalnog foruma za borbu protiv terorizma (*Global Counterterrorism Forum - GCTF*) i Mreže EU za podizanje svijesti o radikalizaciji (*EU Radicalization Awareness Network - EU RAN*).

Aktivnim participiranjem u značajnim regionalnim, evropskim i globalnim inicijativama, djelovanjem shodno prihvaćenim standardima i prioritetima, Vlada Crne Gore potvrđuje svoje opredjeljenje da doprinosi očuvanju mira i stabilnosti kako u Crnoj Gori, tako regionu i na globalnom planu.